

TALOUSHALLINNON TRADENOMIEN KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinto
Opinnäytetyö
Syksy 2006
Sanna Mustonen

Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

MUSTONEN, SANNA: Taloushallinnon tradenomien koulutuksen kehittäminen

Taloushallinnon opinnäytetyö, 65 sivua, 14 liitesivua

Syksy 2006

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö käsittelee taloushallinnon tradenomien koulutusta ja sen kehittämistä sekä tradenomien työllistymistä.

Työelämän jatkuvat muutokset vaativat ammattikorkeakoulujen opintojen kehittämistä ja muokkaamista työelämän vaatimuksien mukaisiksi. Taloushallinnon asiantuntemuksen tarve yrityksissä ja julkisella sektorilla kasvaa lähivuosina tuntuvasti. Yritysten kansainvälistyminen edellyttää asiantuntemusta perinteisen osaamisen lisäksi myös kansainvälisissä taloushallinnon kysymyksissä.

Opinnäytetyö on laadullinen tapaustutkimus, jonka case-kouluina on viisi suomalaista ammattikorkeakoulua. Aineisto on koottu kirjallisten lähteiden, artikkeleiden ja Internet -lähteiden sekä kyselytutkimuksen avulla.

Teoriaosuudessa selvitetään ammattikorkeakouluopintoja yleisesti, tradenomiopintoja sekä taloushallinnon opintoja. Lisäksi teoriaosuudessa selvitetään ammattikorkeakoulujen alueellista vaikututusta ja tradenomien työllistymistä.

Opinnäytetyön empiriaosuus koostuu tutkimukseen valittujen ammattikorkeakoulujen opintorakenteiden vertailusta sekä taloushallinnon yliopettajille tehdystä kyselystä. Kyselytutkimuksessa selvitettiin, millaisia eroja taloushallinnon tradenomiopinnoista löytyy eri ammattikorkeakoulujen välillä. Lisäksi kyselytutkimuksessa selvitettiin, millaisia tulevaisuuden haasteita ja kehittämistarpeita tradenomien koulutuksen liittyä taloushallinnon yliopettajien mielestä sekä millaiset ovat tradenomien työllistymisnäköymät eri ammattikorkeakoulujen alueilla.

Tutkimuksesta selvisi, että ammattikorkeakouluopinnoissa eri ammattikorkeakouluissa on joitain eroja perus- ja ammattiopintojen sisällöissä ja laajuudessa sekä myös kielten opetuksessa. Vastaajien mielestä tradenomien koulutuksen tulevaisuuden haasteet ja kehittämistarpeet liittyvät yhteiskunnassa ja elinkeinoelämässä tapahtuviin muutoksiin. Tutkimustuloksista selvisi myös, että tradenomien työllisyystilanne on hyvä pääkaupunkiseudulla ja Päijät-Hämeessä.

Avainsanat: liiketalouden koulutusohjelma, taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto, opinnot

Lahti University of Applied Sciences
Faculty of Business Studies

MUSTONEN, SANNA: Developing Financial Management BBA education

Bachelor's Thesis of Financial Management, 65 pages, 14 appendices

Autumn 2006

ABSTRACT

This thesis deals with the employment of financial management BBAs as well as their education and its development.

The constant changes in the working life have forced the polytechnics to develop and revise their studies to meet the demands of working life. In the next few years the needs for financial expertise in the companies and in the public sector will rise considerably. The globalisation of companies requires expertise not only in traditional matters but also in the international questions of the financial management.

This thesis is a qualitative case study. The case schools are five Finnish polytechnics. The research material is collected by using the written sources, articles and internet searches and the questionnaire survey that was prepared for this study.

The aim of the theoretical section is to explain polytechnic studies in general, BBA studies as well as studies of Financial Management. The aim of the theory section is also to clarify the regional impact of polytechnics and the employment of BBAs.

The empirical section consists of the comparison of the studies in the case schools and a survey that was sent to the principal lecturers of the Financial Management at the polytechnics in question. The aim was to find out whether there are any differences between the studies of Financial Management at the different polytechnics. Another goal was to find out what kind of visions the principal lecturers have about the future of the BBA education and how they would develop the education.

The study showed that there are some differences in the contents and scope of basic and professional studies in different polytechnics. According to the respondents the future challenges and development needs of the BBAs education are connected with the changes in society and business life. Based on the results of this study, it seems that the employment of BBAs is good in the capital area and in Päijät-Häme.

Key words: Faculty of Business Studies, line option of Financial Management, studies

KUVIOLUETTELO

KUVIO 1.	Suomen koulutusjärjestelmän rakenne
KUVIO 2.	Ammattikorkeakouluopintojen rakenne
KUVIO 3.	Tradenomien sijoittuminen työelämään
KUVIO 4.	Tradenomiliiton jäsenten työnantajat toimialoittain
KUVIO 5.	Tradenomiliiton jäsenet toimiasemittain
KUVIO 6.	Opintojen rakenne Lahden ammattikorkeakoulu
KUVIO 7.	Opintojen rakenne Vaasan ammattikorkeakoulu
KUVIO 8.	Opintojen rakenne Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu
KUVIO 9.	Opintojen rakenne Rovaniemen ammattikorkeakoulu
KUVIO 10.	Opintojen rakenne Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu
KUVIO 11.	Opinnäytetöiden aiheiden hankkiminen

TAULUKKOLUETTELO

TAULUKKO 1.	Ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus, opiskelijamäärät 2005
TAULUKKO 2.	Perusopinnot
TAULUKKO 3.	Ammattiopinnot
TAULUKKO 4.	Perus- ja ammattiopintoihin sisältyvät kieliopinnot
TAULUKKO 5.	Vastaajien ammatillinen kokemus
TAULUKKO 6.	Liiketalouden koulutuksen opiskelijamäärät
TAULUKKO 7.	Merkittävimmät opetusmenetelmät
TAULUKKO 8.	Työelämäyhteydet
TAULUKKO 9.	Erikoistumisopinnot

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Tradenomien koulutuksen kehittäminen	1
1.2	Opinnäytetyön tavoite ja tutkimusongelma	3
1.3	Tutkimusmenetelmät	3
1.4	Opinnäytetyön rakenne	5
2	AMMATTIKORKEAKOULUJÄRJESTELMÄ SUOMESSA	6
2.1	Suomen koulutusjärjestelmä	6
2.2	Ammattikorkeakoulut	8
2.3	Ammattikorkeakoulutus	11
2.4	Ammattikorkeakoulujen alueellinen vaikuttavuus	15
3	TRADENOMIEN KOULUTUS JA TYÖLLISTYMINEN	17
3.1	Tradenomikoulutus	17
3.2	Tradenomikoulutuksen sisältö ja laajuus	19
3.3	Taloushallinnon tradenomiopinnot	21
3.4	Tradenomit työmarkkinoilla	23
4	KOULUTUSRAKENTEIDEN VERTAILU	28
4.1	Vertailussa mukana olevat ammattikorkeakoulut	28
4.2	Lahden ammattikorkeakoulu	28
4.3	Helsingin liikelatouden ammattikorkeakoulu	31
4.4	Rovaniemen ammattikorkeakoulu	34
4.5	Vaasan ammattikorkeakoulu	37
4.6	Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu	39
4.7	Opintorakenteiden vertailun tulokset	41
5	KYSELYN AINEISTON PURKU JA ANALYSOINTI	45
5.1	Kyselyn kuvaus	45
5.2	Taustatiedot	47
5.3	Nuorten koulutus	49
5.4	Työllisyysnäkymät ja tulevaisuuden haasteet	54
5.5	Aikuiskoulutus ja erikoistumisopinnot	55
5.6	Johtopäätökset	56
6	YHTEENVETO	60
	LÄHTEET	63
	LIITTEET	66

1 JOHDANTO

1.1 Tradenomien koulutuksen kehittäminen

Ammattikorkeakoulujen perustaminen oli viime vuosikymmenen merkittävin korkeakoulupoliittinen uudistus Suomessa. Uudistukseen vaikuttivat silloisen koulutusjärjestelmän epäkohdat, pyrkimys koulutuksen laadun kehittämiseen sekä yhteiskunnan ja työelämän muutosten huomioiminen koulutuksessa. Uudistuksen keskeisiä tavoitteita oli kytkeä ammattikorkeakoulut kiinteäksi osaksi elinkeinoelämää ja alueellista kehittämistä. Tavoitteena oli luoda kahden pilarin, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen, varaan rakentuva ja alueellisesti kattava korkea-asteen koulutusjärjestelmä. Tällä hetkellä Suomessa on 31 ammattikorkeakoulua ja 20 yliopistoa yli 200 toimipisteessä ympäri maata. (Leskinen & Saapunki 2004, 9.) Sekä ammattikorkeakoulusta että yliopistosta saa korkeakoulututkinnon. Ammattikorkeakoulussa opetus on käytännönläheistä ja sieltä valmistuu nopeammin kuin yliopistosta. Ammattikorkeakouluissa koulutus on myös yliopistojen koulutusta selkeämmin ammattiin valmistavaa. Yliopistojen koulutus houkuttelee teoreettisemmin ja laaja-alaisemmin suuntautuneita. (Liiten 2004.)

Ammattikorkeakoulujärjestelmän luomisella haluttiin vastata työelämän uusiin haasteisiin ja monipuolistuneisiin osaamistarpeisiin. Ammattikorkeakoulu-uudistuksen tavoitteena oli vahvistaa alueellista kehitystä ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä pienten ja keskisuurten yritysten sekä hyvinvointipalvelujen tuottajien kanssa. Monialaisilla korkeakouluilla pyrittiin myös aikaansaamaan uusia koulutusohjelmia muuttuvan työelämän tarpeisiin. Uudistuksen taustalla vaikutti myös yleinen kansainvälinen korkeakoulupolitiikan kehitys, jonka tavoitteena oli vahvistaa etenkin eurooppalaista korkeakoulutusta sekä parantaa tutkintojen kansainvälistä vertailtavuutta yhdenmukaistamalla tutkintoja ja tutkintorakenteita. (Leskinen & Saapunki 2004, 9 – 10.)

Ammattikorkeakoulun tavoitteena on antaa opiskelijoille valmiudet toimia alansa asiantuntijatehtävissä. Tutkimuksien mukaan valmistuneet kuitenkin kokevat, etteivät he ole saaneet koulutuksessa riittävästi valmiuksia toimia

menestyksekkäästi työelämässä. Kyky nähdä ja hallita kokonaisuuksia, ajankäytön hallinta, epävarmuuden sietokyky ja käytännön ammattitaito ovat asiantuntijavalmiuksia, joita painotetaan työelämässä enemmän kuin opiskelussa. Ammattikorkeakoulujen vakiinnutettua asemansa tulisikin painopisteen kohdistua opetuksen kehittämiseen. Keskeinen haaste on opiskelijoiden työelämävalmiuksien kehittämien erilaisten opetuksellisten ratkaisujen avulla. (Ammattikorkeakoulusta valmistuneet työllistyvät hyvin 2005, 4.)

Ammattikorkeakoulujen rakenteen kehittämisen tavoitteena on luoda jokaiselle ammattikorkeakoulun yksikölle edellytyksiä kehittyä eurooppalaisesti ja kansainvälisesti korkeatasoiseksi tutkintoon johtavaa opetusta sekä aluetta palvelevaa tutkimus- ja kehitystyötä tekeväksi yksiköksi. Kansainvälinen kilpailu on kiristymässä myös koulutuksen alueella. Tämä asettaa paineita ammattikorkeakouluverkon tiivistämiseen, sillä suuremmasta koosta on kilpailuetua. Se antaa mahdollisuuden toimintojen priorisointiin, nopeampaan reagointiin ja opiskelijoiden suurempiin valinnanmahdollisuuksiin. Tarkoituksenmukaisempi koko mahdollistaa iskukykyisempien koulutusohjelmien rakentamisen. Oppilaitosyksiköiden koon kasvattamisella houkutellaan myös lisää ulkomaisia opiskelijoita Suomeen. (Kalliomäki 2006.)

Taloushallinnon asiantuntemuksen tarve yrityksissä ja julkisella sektorilla kasvaa lähivuosina tuntuvasti. Kirjanpidon ja tilintarkastuksen auktorisointi, toimintaympäristön kansainvälistyminen ja kiristynvä kilpailu, kehittyvät rahoitus- ja vakuutusmarkkinat sekä lisääntyvä yrittäjyys vaikuttavat kasvuun. Työtehtävien määrä kasvaa ja tehtävät erikoistuvat erityisesti rahoitus- ja sijoitustoiminnassa sekä vakuutusosalalla. Rahoitus- ja sijoitusmarkkinoiden jatkuva kehittyminen edellyttää yritysten taloushallinnosta vastaavilta kasvavaa asiantuntemusta. Yritysten kansainväliset yhteydet omistamisen, rahoituksen ja liiketoiminnan osalta edellyttävät asiantuntemusta perinteisen osaamisen lisäksi myös kansainvälisissä taloushallinnon kysymyksissä. (Hämeen ammattikorkeakoulu 2006.)

1.2 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimusongelma

Tässä opinnäytetyössä käsitellään taloushallinnon tradenomien koulutusta ja sen kehittämistä. Opinnäytetyön ***pää tavoitteena on selvittää, millaisia eroja taloushallinnon tradenomiopintojen rakenteista löytyy eri ammattikorkeakoulujen välillä.*** Opinnäytetyössä kuvataan taloushallinnon tradenomiopinnot tutkimuksessa mukana olleissa ammattikorkeakouluissa ja selvitetään, miten opinnot eroavat toisistaan.

Opinnäytetyön ***osavoitteena on selvittää, millaisena taloushallinnon koulutuksen suunnittelijat näkevät tradenomikoulutuksen tulevaisuuden ja miten koulutusta tulisi heidän mielestään kehittää.*** Taloushallinnon yliopettajille tehtävässä kyselyssä ***selvitetään lisäksi tradenomien työllistymisnäkyviä*** tutkimuksessa mukana olleiden ammattikorkeakoulujen alueilla.

Opinnäytetyössä pyritään etsimään vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

1. Millaisia eroja taloushallinnon tradenomien koulutuksessa on eri ammattikorkeakoulujen välillä?
2. Mitkä ovat tradenomikoulutuksen tulevaisuuden haasteita ja millaisia kehittämistarpeita koulutukseen liittyy?
3. Millaiset ovat taloushallinnon suuntautumisesta valmistuneiden tradenomien työllistymisnäkyvät eri puolilla Suomea?

1.3 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyössä tarkastellaan aihetta taloushallinnon koulutuksen kehittäjän näkökulmasta. Opinnäytetyön empiirinen osa toteutetaan kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimus on tyypiltään case- eli tapaustutkimus, jonka aineisto on kerätty sähköpostitse tehdyllä kyselyllä.

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on usein todellisen elämän kuvaaminen. Laadullisessa tutkimuksessa kohdetta tutkitaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tosiasioiden löytäminen ja paljastaminen on laadullisessa tutkimuksessa tärkeämpää kuin olemassa olevien väitteiden todentaminen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 152.)

Case- eli tapaustutkimus etsii vastauksia kysymyksiin kuinka ja miksi. Se on kokonaisvaltainen tutkimus, jota suoritettaessa on ymmärrettävä sekä ainutlaatuisia että yleisiä piirteitä. (Aaltola & Valli 2001, 160 – 161.) Tapaustutkimus tuottaa yksityiskohtaista, intensiivistä tietoa yksittäisestä tapauksesta tai pienestä joukosta toisiinsa suhteessa olevia tapauksia (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 123).

Suomessa on kaikkiaan 31 ammattikorkeakoulua mukaan lukien Poliisiammattikorkeakoulu ja Ahvenanmaalla toimiva Högskolan på Åland. Ammattikorkeakouluista 25:ssä annetaan liiketalouden tradenomitutkintoon johtavaa koulutusta. Tutkimukseen on valittu mukaan viisi taloushallinnon tradenomeja valmistavaa ammattikorkeakoulua eri puolilta Suomea. Kysely lähetetään ammattikorkeakoulujen liiketalouden laitoksien taloushallinnon yliopettajille.

Kyselyyn mukaan valituille yliopettajille lähetetään taloushallinnon opintoja ja opintojen suunnittelua käsittelevä kyselylomake. Kyselylomakkeella kartoitetaan myös, millaisina taloushallinnon koulutuksesta vastaavat pitävät tradenomien työllistymisnäkyviä ja millaisia ovat koulutuksen tulevaisuuden haasteet sekä kehittämistarpeet. Tutkimus koskee pääsääntöisesti nuorten koulutusta, aikuiskoulutuksesta ja erikoistumisopinnoista on kyselyssä omat osionsa. Kysely kuvataan tarkemmin alaluvussa 5.1.

Opinnäytetyön teoreettinen osuus perustuu alan kirjallisuuteen, ammattikorkeakoulujen opinto-oppaisiin ja Internet -sivustoihin, aiheesta kirjoitettuihin lehtiartikkeleihin sekä Internet -lähteisiin. Empiirinen osuus perustuu sähköpostikyselyyn sekä tutkimuksessa mukana olevien case-ammattikorkeakoulujen opintorakenteiden vertailuun. Lisäksi kyselyyn

osallistuneiden taloushallinnon yliopettajien kanssa käydään tarvittaessa keskustelua sähköpostitse kyselyn vastausten selventämiseksi ja lisätietojen hankkimiseksi.

1.4 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö voidaan jakaa tutkimuksen teoreettiseen perustaan sekä empiiriseen osaan. Ensimmäisessä luvussa lukija johdatellaan aiheeseen. Siinä määritellään tutkimuksen tavoitteet ja rakenne. Lisäksi esitellään tutkimusongelmat ja käytetyt tutkimusmenetelmät.

Toisessa luvussa esitellään ammattikorkeakoulujärjestelmä ja sen sijoittuminen Suomen koulutusjärjestelmään. Lisäksi kerrotaan ammattikorkeakoulujen aluevaikuttavuudesta ja kuvataan ammattikorkeakouluopintojen koostumus.

Luvussa 3 esitellään liiketalouden koulutusohjelma sekä taloushallinnon tradenomitutkintoa. Lisäksi tässä luvussa tarkastellaan tradenomien työllistymistä.

Neljännessä luvussa tarkastellaan liiketalouden koulutusohjelmia ja taloushallinnon tradenomitutkinnon opintorakenteita tutkimuksessa mukana olevissa ammattikorkeakouluissa. Luvussa esitellään valitut koulut ja niiden tradenomitutkintoon johtavan koulutuksen sisältö sekä tehdään vertailua opintojen rakenteiden eroista koulujen välillä.

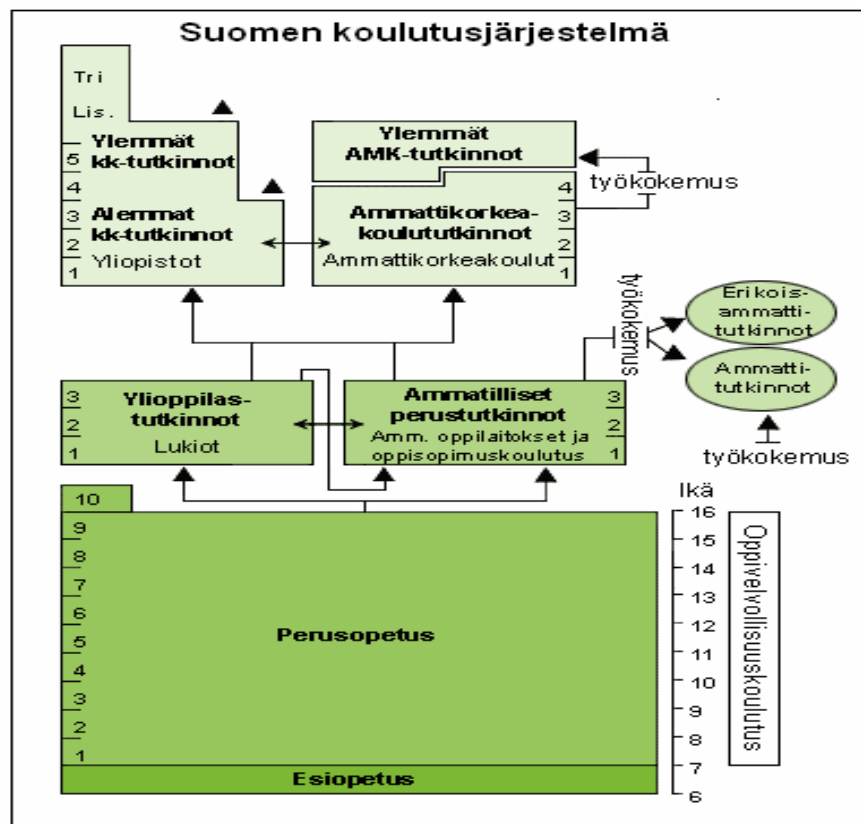
Luku 5 muodostuu kyselystä ja sen analysoinnista. Luvun tarkoituksena on etsiä vastauksia tutkimusongelmiin luvussa 4 tehtyjen rakenteiden vertailun lisäksi.

Kuudennessa luvussa tehdään yhteenveto opinnäytetyöstä ja sen päätelmistä sekä vastataan tutkimuksessa asetettuihin tutkimusongelmiin.

2 AMMATTIKORKEAKOULUJÄRJESTELMÄ SUOMESSA

2.1 Suomen koulutusjärjestelmä

Suomen koulutusjärjestelmään kuuluvat yhdeksänvuotinen yleissivistävä peruskoulu, toisen asteen koulutus sisältäen ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sekä korkeakoulu, joita ovat ammattikorkeakoulu ja yliopistot. Koulutusjärjestelmän rakenne on kuvattu kuviossa 1. (Opetusministeriö 2006a.)

KUVIO 1. Suomen koulutusjärjestelmän rakenne (Opintoluotsi 2006a).

Perusopetus on maksutonta yleissivistävää koulutusta ja sen suorittaminen kestää yhdeksän vuotta. Kuusivuotiailla lapsilla, jotka aloittavat peruskoulun seuraavana vuonna, on oikeus kunnan järjestämään vuoden kestävään esiopetukseen.

Peruskoulu antaa kelpoisuuden kaikkeen toisen asteen koulutukseen.

(Opintoluotsi 2006a.)

Toisen asteen koulutus sisältää lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen. Lukiokoulutus on yleissivistävää koulutusta ja päättyy ylioppilastutkintoon. (Opetusministeriö 2006a.) Tämän jälkeen opiskelija voi hakea ammatilliseen peruskoulutukseen tai korkea-asteen opintoihin.

Ammatillisen perustutkinnon suorittaneella on alan perusammattitaito ja työelämässä tarvittava alan ammatillinen pätevyys. Ammatillisissa oppilaitoksissa suoritettu vähintään kolmivuotinen perustutkinto antaa yleisen kelpoisuuden ammattikorkeakouluopintoihin ja laajuudeltaan tätä suppeampi perustutkinto kelpoisuuden vastaavan alan ammattikorkeakouluopintoihin. Ammatilliset perustutkinnot antavat yleisen jatko-opintokelpoisuuden yliopistoihin siten kuin yliopisto opiskelijan opinto-ohjelman perusteella päättää. Ylioppilastutkinnolla täydennetyt tutkinnot antavat myös yleisen korkeakoulukelpoisuuden. (Opintoluotsi 2006a.)

Korkea-aste muodostuu kahdesta rinnakkaisesta sektorista: yliopistoista ja ammattikorkeakouluista. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut täydentävät toisiaan omilla vahvuusalueillaan. Yliopistoissa eli tiede- ja taidekorkeakouluissa korostuu tieteellinen tutkimus ja siihen perustuva opetus. (Opetusministeriö 2006a.)

Yliopistoissa voidaan suorittaa alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja sekä tieteellisiä jatkotutkintoja, joita ovat lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot.

Ammattikorkeakoulut tarjoavat käytännönläheistä ja työelämän tarpeita vastaavaa koulutusta. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen kestää 3,5 - 4,5 vuotta. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen on mahdollista suorittaa ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Edellytyksenä jatkotutkinnon suorittamiselle on ammattikorkeakoulututkinto tai muu soveltuva tutkinto ja lisäksi noin kolmen vuoden työkokemus alalta tutkinnon suorittamisen jälkeen. (Opintoluotsi 2006a.)

Kaikilla koulutusasteilla on lisäksi tarjolla aikuiskoulutusta. Aikuiskoulutuksessa opiskelijan saavuttamat tiedot, taidot ja elämäntilanne otetaan huomioon sekä sisällössä että järjestelyissä. Aikuisena voi opiskella muun muassa aikuislukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, aikuiskoulutuskeskuksissa, korkeakouluissa, kansan- ja kansalaisopistoissa. Koulutus voi olla opiskelijan kustantamaa tai oppisopimus-, työvoima- tai henkilöstökoulutusta. (Opintoluotsi 2006a.)

2.2 Ammattikorkeakoulut

Suomen korkeakoulujärjestelmä muodostuu yliopistoista ja ammattikorkeakouluista sekä tiede- ja taidekorkeakouluista. Ammattikorkeakoulut syntyivät vuonna 1991 käynnistyneessä kokeilussa. (Opetushallitus 2006.) Ammattikorkeakoulujen perustamisen lähtökohtana ovat olleet Suomen korkeakoulujärjestelmän parantamistarpeet. Ammattikorkeakoulutuksella kehitetään koulutuksen laatua ja pyritään vastaamaan yhteiskunnan ja työelämän muutoksiin. Esikuvat suomalaiselle ammattikorkeakoulujärjestelmälle löytyvät Saksan ja Hollannin järjestelmistä. (Arene 2006a.)

Ammattikorkeakoulujärjestelmän syntymiseen vaikuttivat monet tekijät. Yhtenä merkittävämpänä tekijänä voidaan pitää työelämän yhä nopeutuvia muutosvaatimuksia. Tavoitteena oli myös saada Suomen korkeakoulujärjestelmälle kansainvälistä vertailtavuutta. Syynä ammattikorkeakoulujärjestelmän synnylle voidaan pitää ns. ylioppilassumaa. Ylioppilaista suuri osa jäi yliopistojen ulkopuolelle ja hakeutui keskiasteen koulutukseen. Heitä varten haluttiin uusia korkeakoulutasoisia kouluttautumismahdollisuuksia. Ammattikorkeakoulukokeiluun otettiin mukaan 85 opistoasteen oppilaitosta, jotka muodostivat 22 kokeiluyksikköä. Yksiköiden opetussuunnitelmissa tuli näkyä esimerkiksi työelämäyhteydet, laaja-alaisuus ja itseohjautuvuus. (Vesala 2001,15.)

Ammattikorkeakoulukokeilujen tavoitteena oli ammatillisen koulutuksen tason nostaminen ja ammatillisen koulutuksen laaja-alastaminen. Tavoitteena oli uudenlaisten, joustavien, korkeatasoisten ja työelämään läheisesti yhteydessä olevien koulutusohjelmien kehittäminen. (Lampinen 1995, 193.) Koulutuksen sisällöllisen kehittämisen kannalta keskeisiä tavoitteita ammattikorkeakoulu-uudistukselle olivat ammatillisen koulutuksen tason kohottaminen, vastaaminen yhteiskunnan ja työelämän muuttuviin tarpeisiin, ammatillisen koulutuksen vetovoiman lisääminen ja sen kansainvälisen vertailtavuuden parantaminen sekä alueellisen vaikuttavuuden lisääminen (Mähönen 2002, 54 – 55).

Tavoitteiden toteuttamiseksi valittiin valtakunnallisesti pääkeinoiksi monialaisten ammattikorkeakoulujen kokoaminen, oma tutkintojärjestelmä, opetuksen tason kohottaminen, opiskelumenetelmien kehittäminen, koulutuksen kansainvälistäminen, informaatiopalvelujen kehittäminen sekä opetuksellinen autonomia. Ammattikorkeakouluopintojen sisällöstä ei annettu yksityiskohtaisia ohjeita, vaan oppilaitokset saattoivat suunnitella koulutusohjelmien sisältöjä varsin vapaasti. Opetusministeriön antamat sitovat ohjeet koskivat opintojen laajuutta, pakollista työharjoittelua ja opinnäytetyötä. (Mähönen 2002, 54 – 55.)

Ammattikorkeakoulujärjestelmällä haluttiin korjata Suomen koulutusjärjestelmän rakenteellisia epäkohtia, ottaa koulutuksessa huomioon yhteiskunnan ja työelämän muutokset ja parantaa ammatillisiin asiantuntijatehtäviin tähtäävän koulutuksen laatua. Uudistuksen tavoitteena oli vastata nuorison haluun kouluttaa itsensä mahdollisimman hyvin. Ammattikorkeakoulujärjestelmän tavoitteiksi ammattikorkeakoulukokeilua koskevan lainsäädännön perusteluissa asetettiin koulutustason kohottaminen, uusiin ammatitaitovaatimuksiin vastaaminen, ammatillisen koulutuksen vetovoiman lisääminen ja päätösvallan alueellinen hajauttaminen. (Liljander 2002, 31 – 32.)

Ensimmäiset ammattikorkeakoulut vakinaistettiin vuonna 1996 (Vesala 2001, 15). Tällä hetkellä Suomessa on kaikkiaan 29 ammattikorkeakoulua 88:lla eri paikkakunnalla. Lisäksi Ahvenanmaalla toimii oma ammattikorkeakoulu, Högskolan på Åland, ja Poliisiammattikorkeakoulussa annetaan poliisipäällystön koulutusta. (Arene 2006a.) Viimeiset väliaikaiset ammattikorkeakoulut vakinaistettiin ja kaikki se koulutus, jonka oli tarkoitus siirtyä ammattikorkeakouluopetuksen piiriin, kuului tähän järjestelmään vuonna 2000. Aiempi opistoasteen ja ammatillisen korkea-asteen opetus on kehitetty ammattikorkeakouluopetuksiksi ja koulutus on siirretty ammatillisista oppilaitoksista niiden pohjalta luotuihin ammattikorkeakouluihin. (Liljander 2002, 35.)

Yksi ammattikorkeakoulujen menestystä selittävä tekijä on niiden monipuolisuus. Ammattikorkeakouluilla on tarjottavanaan laaja valikoima oppiaineita, ei vain tekniikkaa ja luonnontieteitä, vaan myös yhteiskuntatieteitä, liiketaloutta ja humanistisia aineita. (Lampinen 1995, 101.) Ammattikorkeakoulut ovat monialaisia ja alueellisia korkeakouluja, joiden toiminnassa korostuu yhteys työelämään ja alueelliseen kehittämiseen. Ammattikorkeakoulut tarjoavat mielenkiintoisen mahdollisuuden korkeakouluopintoihin, joiden tavoitteena on yhdistää teoria ja käytäntö. (Arene 2006a.) Ne ovat monialaisia yhteenliittymiä, jotka ovat pääsääntöisesti syntyneet usean ammatillisen oppilaitoksen pohjalta. Samassa ammattikorkeakoulussa on tarjolla useita koulutusaloja. (Liljander 2002, 36.)

Ammattikorkeakoulujen toimintaa ohjaavat ammattikorkeakoululaki (351/2003) ja asetus ammattikorkeakouluista (352/2003). Ammattikorkeakoululain mukaan ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä. (Ammattikorkeakoululaki 351/2003.)

Opiskelijat saavat ammattikorkeakoulusta laaja-alaiset valmiudet toimia monenlaisissa työelämän tehtävissä. Rajaa koulutuksen ja työelämän välillä pyritään pienentämään kehittämällä yritysten ja koulujen välistä vuorovaikutusta. Opiskelijat harjoittelevat jo opiskeluaikanaan yrityksissä oman alansa tehtäviä ja suorittavat erilaisia kehittämistehtäviä työharjoitteluun, opinnäytetyöhön tai muihin opintoihin liittyvien harjoitustöiden muodossa. Yritysten käytännön ongelmat tulevat opiskelijoille tutuiksi jo koulutuksen aikana, ja he oppivat tuntemaan yritysten toimintakulttuuria ja toisaalta heidän työpanoksensa on arvokasta yrityksille. Tästä hyötyvät sekä opiskelijat että työnantajat. Ammattikorkeakouluopiskelijoilla on alan viimeisin teoreettinen tieto ja käytännön taidot. (Vesala 2001, 16.)

Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot otettiin käyttöön syksyllä 2002 käynnistyneessä ammattikorkeakoulujen jatkotutkintokokeilussa.

Ammattikorkeakoulujen jatkotutkinto vakinaistettiin kesäkuussa 2005.

(Opintoluotsi 2006b.) Jatkotutkinnon kehittäminen alkoi kolmella koulutusaloilla: yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla, sosiaali- ja terveys- ja liikunta-alalla sekä tekniikan ja liikenteen alalla. Syksystä 2005 lähtien aiempien ammattikorkeakoulun jatkotutkintojen tilalle tulleita ylempiä amk-tutkintoja on voinut suorittaa kaikilla koulutusaloilla. Ylempiin jatkotutkintoihin opiskelu liittyy läheisesti työelämään ja voidaan suorittaa työn ohella. (Amk- jatkotutkinto 2006.) Tutkintojen laajuus on 60 – 90 opintopistettä. Pääsyyvaatimuksena jatkotutkintokoulutukseen on ammattikorkeakoulututkinto tai muu soveltuva korkeakoulututkinto sekä vähintään kolmen vuoden työkokemus alalta tutkinnon suorittamisen jälkeen. (Opintoluotsi 2006b.)

2.3 Ammattikorkeakoulutus

Ammattikorkeakoulututkinnon laajuus on 210 – 270 opintopistettä. Päätoimisesti opiskellen normaaliopiskelu-aika on 3,5 – 4,5 vuotta. Ammattikorkeakoulutuksen ydin on työelämälähtöisyys. (Opintoluotsi 2006b.) Ammattikorkeakoulutuksella pyritään vastaamaan työelämän jatkuvasti muuttuviin haasteisiin ja tarpeisiin.

Ammattikorkeakoulut huolehtivat osaltaan suomalaisesta kilpailukyvästä tuottamalla eri aloille niiden tarvitsemia osaajia ja asiantuntijoita.

Ammattikorkeakouluopetus on innovatiivista ja ajan hermolla.

Ammattikorkeakoulujen opetushenkilöstöllä on käytännön kokemusta työelämästä, mikä takaa sen, että opiskelijoiden käytössä on tuoreimmat tiedot ja näkemykset. (Arene 2006b.)

Opiskelun tavoitteena ammattikorkeakouluissa on monialainen osaaminen.

Monialaisuuden korostamisen kautta on haluttu luoda uudenlaisia osaamisrakenteita ja vastata työyhteisöjen yhä laajempiin ja monisyisempiin osaamisvaatimuksiin. (Liljander 2002, 34.)

Ammattikorkeakouluopinnot tarjoavat käytäntöön suuntautuvan vaihtoehdon yliopistoille. Koulujen monipuoliset työelämäyhteydet turvaavat ammattikorkeakoulusta valmistuneille hyvän työllisyyden. (Opetushallitus 2006.)

Ammattikorkeakoulujen koulutustarjonta on erittäin monipuolinen. Nuorten ja aikuisten ammattikorkeakoulututkintojen lisäksi ammattikorkeakoulujen tarjonnassa on ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja, erikoistumisopintoja, täydennyskoulutusta, avoin ammattikorkeakoulu ja lisäksi ammatillista opettajankoulutusta. Ammattikorkeakouluopinnot yhdistävät teoriaa ja käytäntöä ja tutkinnon voi suorittaa kahdeksalla eri alalla. Ammattikorkeakoulujen toimintaa ohjaavat ammattikorkeakoululaki ja asetus ammattikorkeakouluista, mutta ammattikorkeakoulut suunnittelevat itse koulutusohjelmiansa sisällöt. Samanimisten koulutusohjelmien sisällöt voivat siten eri ammattikorkeakouluissa koostua erilaisista opintokokonaisuuksista ja -jaksoista. (Opintoluotsi 2006b.)

Valtioneuvoston ammattikorkeakouluista antaman asetuksen mukaan ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen yleisenä tavoitteena on antaa opiskelijalle:

- laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä niiden teoreettiset perusteet asianomaisen alan asiantuntijatehtävissä toimimista varten;
- edellytykset asianomaisen alan kehityksen seuraamiseen ja edistämiseen;
- valmiudet jatkuvaan koulutukseen;
- riittävä viestintä- ja kielitaito; sekä
- asianomaisen alan kansainvälisen toiminnan edellyttämät valmiudet.

(Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 352/2003.)

OPINNÄYTETYÖ	
HARJOITTELU: Perehtyminen käytännön työhön ja opittujen tietojen ja taitojen soveltaminen työelämässä	
AMMATTIOPINNOT: Pakollisia ja vaihtoehtoisia suuntautumisalan syventäviä opintoja	VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT
PERUSOPINNOT: Opiskeluun johdattavia ja teoreettisia opintoja Kieli-, viestintä- ja tietotekniikkaopintoja	

KUVIO 2: Ammattikorkeakouluopintojen rakenne (Opintoluotsi 2006a).

Ammattikorkeakoulututkinto muodostuu kuviossa 2 esitetyistä opinnoista. Ammattikorkeakouluasetuksen mukaan perusopintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle laaja-alainen yleiskuva asianomaisen tehtäväalueen asemasta ja merkityksestä yhteiskunnassa, työelämässä ja kansainvälisesti, perehdyttää opiskelija asianomaisen tehtäväalueen yleisiin teoreettisiin perusteisiin ja viestintään sekä antaa hänelle asetuksen 8. §:ssä tarkoitettu kielitaito. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 352/2003.)

Ammattiopintojen tavoitteena on perehdyttää opiskelija asianomaisen ammatillisen tehtäväalueen keskeisiin ongelmakokonaisuuksiin ja sovellutuksiin sekä niiden tieteellisiin tai taiteellisiin perusteisiin siten, että opiskelija valmistuttuaan kykenee itsenäisesti työskentelemään tehtäväalueen asiantuntijatehtävissä ja yrittäjänä sekä osallistumaan työyhteisön kehittämiseen. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 352/2003.)

Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjatusti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia soveltaa tietojaan ja taitojaan ammattiopintoihin

liittyvässä käytännön asiantuntijatehtävässä. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 352/2003.)

Ammattikorkeakouluissa voi opiskella sekä kokopäiväisesti nuorten koulutuksessa että työn ohessa aikuiskoulutuksena. Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot on tarkoitettu jo ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan korkeakoulututkinnon suorittaneille henkilöille, joilla on vähintään kolmen vuoden työkokemus alalta. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto antaa valmiudet erityistä asiantuntemusta vaativiin työelämän kehittämistehtäviin. (Arene 2006b.)

Ammattikorkeakoulujen erikoistumisopinnot ovat laajoja, aikuiskoulutuksena toteutettavia täydennyskoulutusohjelmia, joissa kehitetään jo hankittuja tietoja ja taitoja erikoistumalla johonkin oman alan osa-alueeseen syvällisesti. Ammattikorkeakouluissa annettavaan täydennyskoulutukseen kuuluu ammattikorkeakoulun koulutustehtävän ja koulutusalojen mukaisia räätälöityjä koulutuksia, joita voidaan toteuttaa erilaisten yritysten ja yhteisöjen tarpeiden mukaisesti. Täydennyskoulutukseen kuuluu myös kaikille avoimia ajankohtaisia teemapäiviä, lyhytkursseja ja työvoimakoulutusta. (Arene 2006b.)

Avoimessa ammattikorkeakoulussa kaikilla on mahdollisuus kehittää itseään ja ammattitaitoaan ammattikorkeakoulututkintoon kuuluvilla opinnoilla. Avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettavat opinnot on mahdollista sisällyttää tutkintoon johtaviin opintoihin. Ammattikorkeakouluissa annetaan myös ammatillista opettajankoulutusta ammattikorkeakoulujen, ammatillisten oppilaitosten ja aikuiskoulutuskeskusten opettajille sekä opettajiksi aikoville. Opetusta annetaan viidessä ammatillisessa opettajakorkeakoulussa, jotka toimivat Helsingissä, Hämeenlinnassa, Tampereella, Jyväskylässä ja Oulussa. (Arene 2006b.)

Tilastokeskuksen mukaan syksyllä 2005 ammattikorkeakoulujen tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskeli yhteensä 132 800 opiskelijaa. Kasvu edellisvuoteen oli muutaman sadan opiskelijan verran. Myös uusien opiskelijoiden määrä nousi hieman vuodesta 2004 ja oli 36 900. Vuonna 2005 ammattikorkeakouluissa suoritettiin yhteensä 21 400 tutkintoa. Niistä ylempiä

ammattikorkeakoulututkintoja tai ammattikorkeakoulun jatkotutkintoja oli 200. (Tilastokeskus 2006.)

Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä tutkintoon johtavassa koulutuksessa oli 4 000, mikä on 5 prosenttia edellisvuotta enemmän. Eniten ulkomaalaisia opiskelijoita oli edellisvuosien tapaan Kiinasta, Venäjältä, Virosta ja Ruotsista. Ulkomaalaisten suorittamien tutkintojen määrä kasvoi edellisvuodesta 16 prosenttia ja oli hieman alle 600 vuonna 2005. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa oli 1 100 opiskelijaa vuonna 2005, mikä on 500 enemmän kuin vuonna 2004. Liitteessä 1 on kuvattu ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat, opiskelijat ja tutkinnot opiskelumaakunnittain vuonna 2005. (Tilastokeskus 2006.)

2.4 Ammattikorkeakoulujen alueellinen vaikuttavuus

Alueellinen vaikuttavuus oli eräs keskeisimmistä perusteluista ammattikorkeakouluverkostoa synnyttäessä. Ammattikorkeakoulut tuovat alueelleen innovatiivisen ja alueen työelämän kanssa yhteistyössä toimivan asiantuntijaorganisaation. (Huttula & Katajamäki 2002, 31.)

Ammattikorkeakoulujen toimintaan liittyy paikallistumisen ja alueellistumisen kautta tapahtuva alueellinen vaikuttamistyö. Olennainen osa monialaisen ammattikorkeakoulun strategiaa on toimintaympäristön jäsentäminen ja määrittely sekä sitä kautta tapahtua toimintaympäristön ja aluerakenteen muutosten ennakointi. Ammattikorkeakoulujen, yhteiskunnan ja yritystoiminnan vuorovaikutusta tukevaa toimintaa pyritään lisäämään. Aluekeskuksissa ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja yritysten yhteistoiminnalla luodaan uusia, korkeaa osaamista vaativia työpaikkoja. (Liljander 2002, 37.)

Ammattikorkeakoulujen toiminnan keskeisiä tavoitteita on niiden alueellinen vaikuttavuus. Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on vahvistaa alueellista kehitystä ja pyrkiä vastaamaan alueellisiin korkeakoulutuksen tarpeisiin. Tavoitteena on saada maan eri alueille riittävästi korkeatasoista työvoimaa ja synnyttää alueille

kestäviä ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä uuden tiedon tuottamiseen, levittämiseen ja käyttöön liittyviä prosesseja. Ammattikorkeakoulujen alueellinen kehitystyö muodostuu alueellisesta koulutustehtävästä, vahvoista työelämäyhteyksistä, työ- ja elinkeinoelämää palvelevasta tutkimus- ja kehitystyöstä sekä palvelutoiminnasta. (Laine, Stenström & Valkonen 2005, 13.)

Ammattikorkeakoulun alueella on merkitystä erityisesti silloin, kun katsotaan miten ja minne opiskelijat työllistyvät. Alueella on merkitystä myös kehitettäessä yhteistyötä yritystoiminnan kanssa. Selvitysten mukaan ammattikorkeakoulusta valmistuneet työllistyvät useammin ammattikorkeakoulun lähialueille.

Ammattikorkeakoulun aluekehitystehtävä voi onnistuessaan näkyä alueen yritysten kilpailukyvyn kehittymistä tukevin olosuhteina. Aluekehityksen avulla voidaan sitoa yrityksiä ammattikorkeakoulun sijaintialueelle, synnyttää uutta yritystoimintaa ja houkutella alueen ulkopuolisia yrityksiä, ihmisiä ja pääomia alueelle. (Leskinen & Saapunki 2004, 21 – 22.)

Alueellisen kehityksen vetovastuuta on siirtynyt korkeakouluille ja niiden ympärille rakentuneille osaamiskeskuksille. Alueellisesti ja alakohtaisesti oikein mitoitettu ammattikorkeakoulutus takaa ammattitaitoisen työvoiman riittävyyden alueen elinkeinoelämän tarpeisiin. Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystoiminta on tärkeää lähialueiden kuntien kehittämiseksi. Tutkimus- ja kehitystoiminta vaikuttaa sekä aluekehitykseen että uusien elinkeinon ja työpaikkojen syntymiseen. Toimintansa aikana ammattikorkeakoulut ovat parantaneet edellytyksiä osaamistason nostamiselle ja lisänneet alueellisia koulutusmahdollisuuksia. Koulutusta on kehitetty yhteistyössä yritys-elämän ja alueen muiden toimijoiden kanssa. Tämä on osaltaan vahvistanut alueellista kilpailukykyä. Kuntien kannalta on tärkeää, että ammattikoulutustarjonta reagoi myös alueellisesti yritysten muuttuviin tarpeisiin. Ammattikorkeakoulujen panostaminen alueelliseen kehittämiseen tulee lisääntymään tulevaisuudessa ja niiden tutkimus- ja kehitystoiminta kytkeytyy tiiviimmin alueellisiin kehitysstrategioihin ja maakunnallisiin kehitysohjelmiin. (Liljander 2002, 171 – 178.)

3 TRADENOMIEN KOULUTUS JA TYÖLLISTYMINEN

3.1 Tradenomikoulutus

Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnosta käytetään tutkintonimikettä tradenomi. Tradenomeja valmistuu kuudesta suomenkielisestä koulutusohjelmasta. Ruotsinkielisiä koulutusohjelmia on kaksi, englanninkielisiä kaksi ja saksaksi yksi koulutusohjelma. Koulutusohjelmat sisältävät erilaisia suuntautumisvaihtoehtoja, joissa opiskelija erikoistuu koulutusalan johonkin osa-alueeseen. Tradenomeja valmistuu myös tietojenkäsittelyn koulutusohjelmasta, joka kuuluu luonnontieteiden alalle sekä kulttuurialan kirjasto- ja tietopalvelujen koulutusohjelmasta. (Opetushallitus 2006.)

Hallinnon ja kaupan alan tradenomikoulutuksen koulutusohjelmat ovat:

- liiketalouden koulutusohjelma
- kansainvälisen kaupan koulutusohjelma
- turvallisuusalan koulutusohjelma
- johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma
- liiketoiminnan logistiikan koulutusohjelma
- pk-yritystoiminnan liikkeenjohdon koulutusohjelma

(Tradenomiliitto 2006a.)

Tradenomintutkinto on työelämälähtöinen liiketalouden asiantuntijatehtäviin valmistava tutkinto. Suomen ammattikorkeakouluista 25:ssä valmistuu tradenomeja. (Liite 2) Tradenomien koulutus on suunniteltu alusta lähtien 2000-luvun toimintaympäristön tarpeisiin. Valmistuneilla on valmiudet toimia kansainvälisessä toimintaympäristössä ja kehittää jatkuvasti omaa työtään. Liiketalouden tradenomit työllistyvät monipuolisesti kaupan, teollisuuden, palveluyritysten tai julkishallinnon esimies- ja asiantuntijatehtäviin sekä kotimaassa että ulkomailla. Tradenomi voi toimia vaativissa markkinoinnin, taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, logistiikan, tietojenkäsittelyn tai kansainvälisen kaupan asiantuntijatehtävissä. Tradenomikoulutus luo myös hyvät edellytykset oman yritystoiminnan harjoittamiselle. (Tradenomiliitto 2006a.)

Muista kaupan alan tutkintoon johtavista koulutuksista (merkonomi, ekonomi) tradenomin tutkinto eroaa työelämää kehittävien valmiuksiensa suhteen. Tradenomien koulutus suunnitellaan yhteistyössä työelämän kanssa ja koulutuksessa harjoitellaan kohtaamaan aitoja työelämän ongelmia. (Tradenomiliitto 2006a.) Monipuoliset ja aktiiviset suhteet paikallisiin yrityksiin antavat opiskelijoille mahdollisuuden luoda kontakteja työelämään jo opiskeluidensa aikana (Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2006).

Tradenomikoulutus antaa vahvan ammatillisen osaamisen lisäksi vahvat viestinnän taidot niin kielitaidon, kansainvälisyyden kuin verkko-osaamisenkin suhteen, erinomaiset edellytykset alan kehittämisen seuraamiseen sekä oman työn kehittämiseen. Tradenomeja on koulutettu 90-luvun alkuvuosista lähtien kasvavalla volyymilla. Ensimmäiset tradenomit valmistuivat vuonna 1995. Tällä hetkellä tradenomeja on työmarkkinoilla noin 25 000. Lähes 8 000 uutta opiskelijaa aloittaa tradenomiopinnot joka vuosi, joten tulevaisuudessa tradenomeja valmistuu vuosittain lähes 8 000. (Tradenomiliitto 2006a.)

TAULUKKO 1. Ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus, opiskelijamäärät 2005 (Opetusministeriö 2006c).

	Yhteensä		
KOULUTUSALA	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Humanistinen- ja kasvatusala	221	934	1155
Kulttuuriala	3416	6978	10394
Yhteiskuntatieteiden ja liiketalouden ala	7518	14072	21590
Luonnontieteiden ala	4238	1764	6002
Tekniikan ja liikenteen ala	30603	5703	36306
Luonnonvara- ja ympäristöala	1842	1847	3689
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	2716	21135	23851
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	1382	5489	6871
Yhteensä	51936	57922	109858

Taulukosta 1 näkyy, että vuonna 2005 liiketalouden alalla opiskeli yhteensä 21590 opiskelijaa, eli noin 20 % kaikista ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusalojen opiskelijoista. Kaikista liiketalouden alan opiskelijoista noin 65 % oli naisia.

3.2 Tradenomikoulutuksen sisältö ja laajuus

Tradenomintutkinnon laajuus on 210 opintopistettä ja sen suorittaminen normiajassa kestää 3,5 vuotta. Poikkeuksena tästä on pienen ja keskisuuren yritystoiminnan liikkeenjohdon koulutusohjelma, jonka laajuus on 240 opintopistettä. Tradenomikoulutus tuottaa itsenäisiä osaajia, jotka kykenevät myös hankkimaan nopeasti ja tehokkaasti erityisosaamista työelämän muuttuviin tilanteisiin. Tyypillistä opiskelulle on käytännönläheinen ote ja kiinteät suhteet työelämään, jotka ilmenevät esimerkiksi opintoihin liittyvinä projekteina.

Tradenomeilla on

- laaja-alaiset käytännölliset ja teoreettiset perustiedot ja -taidot hallinnon ja kaupan alan asiantuntijatehtävissä toimimiseen
- hyvät viestintätaidot
- hyvä kielitaito
- edellytykset alan kehityksen seuraamiseen ja jatkuvaan kouluttautumiseen
- valmiudet kansainväliseen toimintaan

(Tradenomiliitto 2006a.)

Tradenomiopinnot antavat opiskelijalle valmiuksia kehittyä liiketalouden asiantuntijoiksi sekä Suomessa että ulkomailla. Opiskelu on ajanmukaista, laaja-alaista ja monipuolista. Kansainvälisyys kuuluu luonnollisena osana liiketalouden osaamisalueeseen, ja opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa osa opinnoista tai tutkintoon sisältyvä työharjoittelu myös ulkomailla. Tradenomitutkinto antaa opiskelijalle täten valmiudet toimia liiketalouden asiantuntijatehtävissä myös kansainvälisessä ympäristössä. (Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2006.)

Tradenomikoulutuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimismenetelmiä. Koulutukselle on tyypillistä tiimityö ja ongelmaratkaisukeskeinen itsenäinen opiskelu. Koulutusta tukee työelämän osallistuminen koulutuksen suunnitteluun sekä ammattikorkeakoulun harjoittama alueen työelämään kohdistuva soveltava tutkimus- ja kehitystyö. Tradenomin ammatillinen osaaminen on saanut erityisesti kiitosta työnantajilta. Yksilön sosiaaliset taidot ja yleisosaaminen ovat

henkilökohtaisia ominaisuuksia, joiden kehittämiseen ammattikorkeakoulut panostavat huomioimalla opetusjärjestelyissä opiskelijan taustakoulutuksen ja työkokemuksen. Myös alat ylittävien opintojen ja suuntautumisvaihtoehtojen tarjonta tukevat yksilöllistä erikoistumista. (Tradenomiliitto 2006a.)

Vuonna 2002 alkaneesta ammattikorkeakoulujen jatkotutkintokokeilusta lähtien hallinnon ja kaupan alalla on ollut mahdollista suorittaa ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tavoitteena on tarjota ammattikorkeakoulututkinnon tai muun korkeakoulututkinnon suorittaneille yliopistotutkinnosta poikkeava maisteritasoinen vaihtoehto jatko-opinnoille. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto tuottaa julkisiin virkoihin ja toimiin saman kelpoisuuden kuin ylempi korkeakoulututkinto. (Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu 2006.)

Liiketalouden alan ylempi ammattikorkeakoulututkinto toteutetaan yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelmassa. Se on laajuudeltaan 90 opintopistettä. Pääsyaatimuksena koulutukseen on suoritettu tradenomitutkinto tai muu soveltuva korkeakoulututkinto. Lisäksi vaaditaan kolmen vuoden työkokemus tutkinnon suorittamisen jälkeen. Vuonna 2005 yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma järjestettiin 11 ammattikorkeakoulussa (Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu 2006.)

Ammattikorkeakoulun jatkotutkinto on työelämälähtöinen korkeakoulututkinto, jonka tarkoituksena on antaa riittävä tieto- ja taitoperusta sekä valmiudet erityistä asiantuntemusta vaativissa työelämän kehittämis- ja muissa tehtävissä toimimista varten. Koulutusohjelmassa opiskellaan työn ohessa, jolloin sen suorittaminen kestää 2 – 3 vuotta. Jatkotutkinnon keskeinen osa on 30 opintopisteen laajuinen kehittämistehtävä. (Tradenomiliitto 2006b.)

Tradenomikoulutuksen tulevaisuuden haasteena on koulutuksen saattaminen tasalaatuiseksi kautta Suomen. Usein samalla kurssinimellä opiskellaan erilaisia asioita ammattikorkeakoulusta tai opettajasta riippuen. Koulutuksen tasalaatuisuuteen pyrittäessä on varmistettava, että päteviä ja motivoituneita opettajia riittää myös muualle kuin kasvukeskuksiin. Nykyisen järjestelmän

laajuudella on pätevien opettajien rekrytointi jokaiseen liiketalouden yksikköön käytännössä mahdotonta. Tämä on johtanut opiskelijoiden pettymykseen ja korkeaan opintojen keskeyttämisasteeseen. Edellä mainitut syyt vaikuttavat sekä liiketalouden koulutuksen arvostukseen että tradenomien palkkatasoon. (Tradenomikoulutuksen kolme tulevaisuuden haastetta 2001, 22.)

Myös jatkotutkinnon aseman vakiinnuttaminen ylempään korkeakoulututkintoon rinnastettavana on tärkeää tradenomien koulutukselle ja työllistymiselle tulevaisuudessa. Usein erityisesti julkisen sektorin ylemmät virat jäävät tradenomien ulottumattomiin, koska tradenomitutkinto rinnastetaan alempaan korkeakoulututkintoon. Tradenomitutkinnon tulevaisuuden kannalta on lisäksi tärkeää sopeuttaa koulutusmäärät vastaamaan paremmin työmarkkinoiden tarpeisiin. Nykyisillä koulutusmäärillä kaikki valmistuneet tradenomit eivät työllisty ammattikorkeakoululain sekä -järjestelmän alkuperäisen ajatuksen asettamien tavoitteiden mukaisesti. Kasvava osa korkeakoulututkinnon suorittaneista ei ole koulutusta vastaavassa työssä. Koulutusmääriä tulisi arvioida uudelleen ja kohdentaa paremmin vastaamaan työmarkkinoiden tilannetta. (Tradenomikoulutuksen kolme tulevaisuuden haastetta 2001, 22.)

3.3 Taloushallinnon tradenomiopinnot

Liiketalouden koulutusohjelman taloushallinnon suuntautumisvaihtoehdossa koulutetaan tradenomeja taloushallinnon ja rahoituksen kansainvälistyviin asiantuntija- ja esimiestehtäviin sekä itsenäisiksi yrittäjiksi (EVTEK-ammattikorkeakoulu 2006). Eri ammattikorkeakouluissa taloushallinnon suuntautumisvaihtoehtojen nimitykset ja myös sisällöt hieman vaihtelevat. Taloushallinnon tehtäviin opiskelevat tradenomit voivat eri ammattikorkeakouluissa opiskella taloushallinnon, talouden- ja rahoituksen, laskentatoimen tai kansainvälisen rahoituksen suuntautumisvaihtoehdossa.

Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehdon opiskelijalla on laaja-alainen osaaminen ja tuntemus taloushallinnon ja rahoituksen teoreettisista perusteista ja alan lainsäädännöstä. Taloushallinnon tradenomilla on myös hyvä talouselämän yleistuntemus, ajantasaiset tietotekniset taidot, taloushallinnon järjestelmien tuntemus ja riittävä kielitaito. Taloushallintoon erikoistunut opiskelija osaa hoitaa yrityksen ulkoisen ja sisäisen laskennan tehtäviä ja toimia oman alansa kehitystehtävissä. (EVTEK -ammattikorkeakoulu 2006.)

Taloushallinnon tradenomien koulutuksen tavoitteena on kehittää yleisiä työelämävalmiuksia, rakentaa ammatillisesta osaamista ja tukee opiskelijan kehittymistä asiantuntijuuteen, johtamiseen ja esimiestyöhön (Hämeen ammattikorkeakoulu 2006). Opintojen tavoitteena on opiskelijan osaamisen syventäminen sellaiseksi, että hän kykenee toimimaan ja kehittymään taloushallinnon asiantuntija- ja vastuutehtävissä (Haaga ammattikorkeakoulu 2006).

Taloushallinnon tradenomien työtehtävät voivat liittyä kirjanpitoon ja verotukseen, johdon laskentatoimeen tai rahoitus- ja sijoitustoimintaan. Hänen ammatinimikkeitään ovat esimerkiksi kirjanpitäjä, taluspäällikkö, laskentapäällikkö, sijoitusneuvoja, rahastoassistentti, luottopäällikkö ja business controller. (Hämeen ammattikorkeakoulu 2006.) Opiskelija voi työskennellä yrityksen kotimaisissa ja kansainvälisissä rahoitustehtävissä, pankin valuutta- ja sijoitustoiminnoissa sekä muissa pankin asiakaspalvelutehtävissä sekä rahoitusyhtiöissä. (EVTEK-ammattikorkeakoulu 2006.)

Opinnot muodostuvat perus-, ammatti- ja vapaasti valittavista opinnoista, harjoittelusta ja opinnäytetyöstä. Perusopinnot luovat pohjan liiketalouden opinnoille ja ammatilliseen erikoistumiseen. (Opetushallitus 2006.)

Perusopinnoissa opiskelija hankkii yleiset liiketoimintaosaamisen valmiudet ja valmentautuu tutkivaan oppimiseen. Ammattiopinnoissa opiskelija perehtyy suuntautumisalansa erityisosaamiseen, soveltaa oppimaansa ja hankkii työyhteisössä tarvittavia tutkimus- ja kehittämisvalmiuksia. Vapaasti valittavien opintojen minimilaaajuus on 15 opintopistettä ja niiden on oltava korkeakoulutasoa. Opinto-ohjelmaan voidaan hyväksyä vapaasti valittavia

opintoja mistä tahansa ammattikorkeakoulun koulutusohjelmasta, toisista ammattikorkeakouluista, yliopistoista tai ulkomailla suoritetuista opinnoista. (Lahden ammattikorkeakoulu 2006.)

Koulutukseen kuuluu 30 opintopisteen laajuinen käytännön harjoittelu, jonka opiskelija voi suorittaa myös ulkomailla (Opetushallitus 2006). Harjoittelujaksolla opiskelija soveltaa ja syventää ammatillista osaamistaan. Opiskelija perehtyy alansa ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä opinnoissa opittujen tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. (Lahden ammattikorkeakoulun opinto-opas, 2003 – 2004: 48.)

Opinnäytetyö on laajuudeltaan 15 opintopistettä ja se tehdään useimmiten toimeksiantona yritykselle tai yhteisölle. Opinnäytetyössään opiskelija syventää osaamistaan erikoistumisalueellaan ja osoittaa kykenevänsä soveltamaan hankkimiaan tietoja ja taitoja työssään. (Opetushallitus 2006.) Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia käyttää tietojaan ja taitojaan omaa koulutusalaansa liittyvän työelämälähtöisen aiheen tutkimisessa ja kehittämisessä. Opinnäytetyö on prosessi, johon kuuluvat tieto- ja taitoperustan hankkiminen, aiheen valinta, tutkimustyön suunnittelu ja toteutus, raportointi ja työn esittäminen sekä opinnäytetyön arviointi. (Lahden ammattikorkeakoulun opinto-opas, 2003 – 2004: 48.)

3.4 Tradenomit työmarkkinoilla

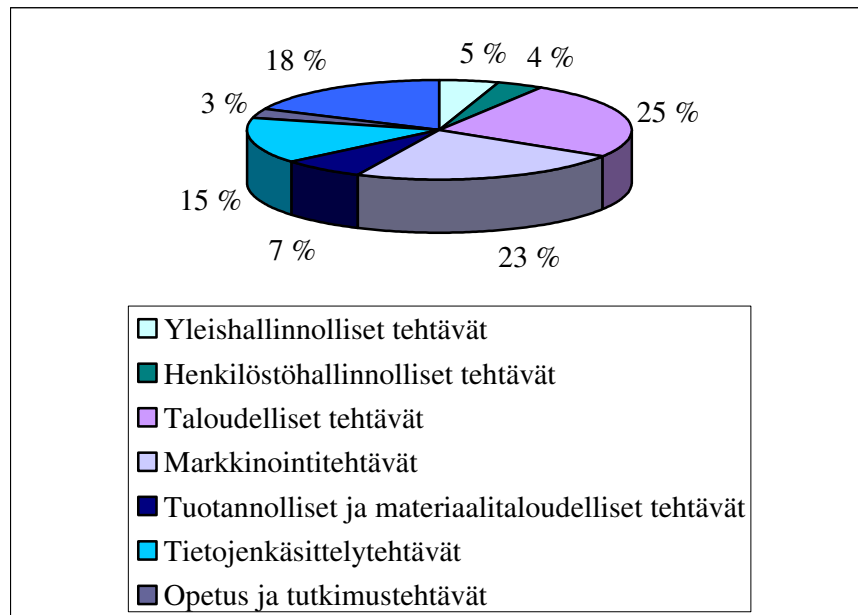
Tutkimusten mukaan ammattikorkeakouluista valmistuneet ovat menestyneet hyvin työmarkkinoilla. Erityisesti tradenomien työllisyys ja palkkataso ovat korkeampia kuin merkonomeilla. Tradenomien palkkatason nousu kuvaa sitä, että työnantajat arvostavat ammattikorkeakoulusta valmistuneiden taitoja. Ammattikorkeakoulu-uudistuksen myötä tradenomien tutkinnon sisältöä uudistettiin ja laajennettiin merkonomien tutkintoon verrattuna. Myös koulutusaika piteni. Koulutuksen uudistuksen ohella tradenomien työllistymistä on hyödyttänyt myös ympäristössä tapahtuneet muutokset. Palvelualoilla sekä

hallinnon ja liiketalouden aloilla on nykyisin tarjolla työtä entistä enemmän. AMK -tutkinnon suorittaneita on jonkin verran tehtävissä, joihin he ovat ylikoulutettuja. Todennäköisemmin tutkinnon suorittaneet ovat kuitenkin asiantuntijatehtävissä. (Tradenomit menestyneet hyvin työmarkkinoilla 2006.)

Ammattikorkeakouluista valmistuneiden työllistymistä selvittäneessä tutkimuksessa ilmeni, että tradenomeista 79 % oli palkkatyössä kolme vuotta opintojen jälkeen. Valmistuneet ovat siis sijoittuneet hyvin työelämään. Työsuhteet ovat myös vakaita; 83 % tutkimukseen osallistuneissa ilmoitti olevansa pysyvässä työssä. Vertailut yleiseen työllistymistilanteeseen ja aikaisempaan ammattikorkeakoulututkimukseen vahvistavat myönteistä työllistymiskuvaa. Tutkimuksen mukaan tradenomit sijoittuvat pääosin kokopäiväiseen palkkatyöhön. 56 % tradenomeista kertoi sijoittuneensa koulutustasoaan vastaaviin tehtäviin, joissa he voivat hyödyntää myös ammattikorkeakouluopintojaan. (Ammattikorkeakoulusta valmistuneet työllistyneet hyvin 2005, 4.)

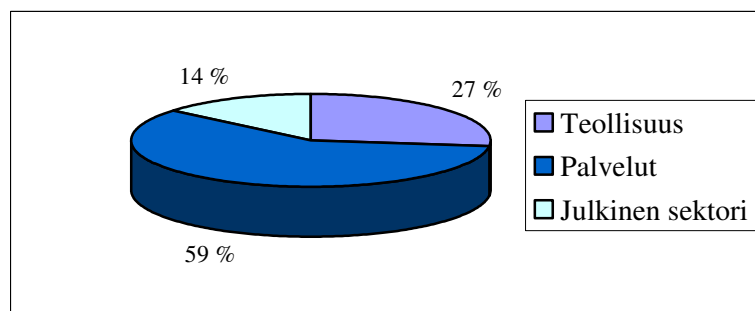
Tradenomien sijoittumista työelämään seurataan jatkuvasti tradenomiliiton toimesta. Tradenomiliiton tutkimusten mukaan tradenomien tunnettavuus on hyvä ja tradenomeja pidetään käytännönläheisinä osaajina. Tradenomikoulutuksen on todettu antavan valmiuksia erityisesti ammatillisessa perusosaamisessa, kuten tiedonhankintataidoissa, kielitaidossa ja tietoteknisissä taidoissa. Työnantajien mielestä tradenomit sopivat erittäin hyvin koulutettaviksi asiantuntijatehtäviin. (Tradenomiliitto 2006c.)

Tradenomiliiton mukaan vastavalmistuneista 29 % työskentelee taloushallintoon liittyvissä tehtävissä ja 22 % myyntiin liittyvissä tehtävissä. Tietojenkäsittelyn ja markkinoinnin tehtävät ovat myös yleisiä. Palveluyrityksissä työskentelee 48 % tradenomeista ja teollisuusyrityksissä 24 %. Kaupan alan yritykset työllistävät 13 % tradenomeista. Esimies- ja asiantuntijatehtäviin työllistyy pian valmistumisen jälkeen 43 % tradenomeista. (Tradenomiliitto 2006c.)

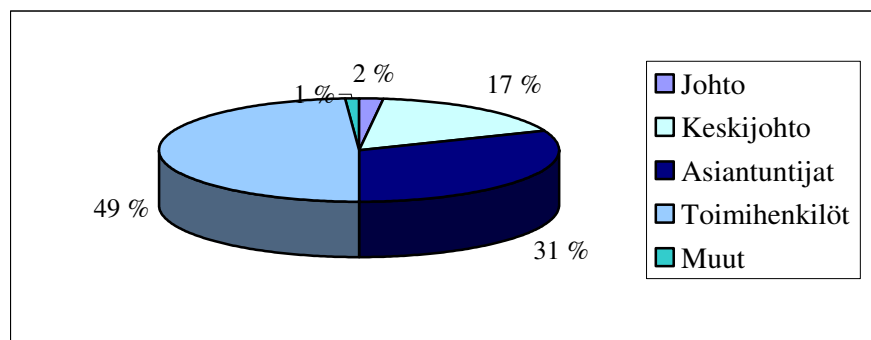
KUVIO 3. Tradenomien sijoittuminen työelämään (Tradenomiliitto 2006c).

Kuvio 3 kuvaa tradenomien sijoittumista työelämään tradenomiliiton jäsentutkimuksen mukaan. Kuvioista nähdään, että suurin osa tradenomiliiton jäsenistä sijoittuu taloushallinnon ja markkinoinnin työtehtäviin. Vähiten tradenomiliiton jäseniä löytyy yleishallinnollisista, henkilöstöhallinnollisista sekä opetus- ja tutkimustehtävistä. (Tradenomiliitto 2006c.) Tradenomiliiton jäsenten sijoittumista työelämään on tutkittu myös toimialoittain. Tradenomien työnantajia toimialoittain on havainnollistettu kuviossa 4.

KUVIO 4. Tradenomiliiton jäsenten työnantajat toimialoittain (Tradenomiliitto 2006c).

Suurin osa jäsenistä on sijoittunut palvelualalle. Palvelualalla enemmistö tradenomeista toimii kaupan ja liike-elämän palveluiden tehtävissä. Myös tietojenkäsittely- sekä rahoitus- ja vakuutuspalvelut työllistävät tradenomeja palvelualalla. Teollisuuden työtehtävien pariin on sijoittunut 27 % jäsenistä. Suurin osa heistä työskentelee metalli- ja sähkötekniisessä teollisuudessa ja loput energiateollisuuden, rakentamisen tai tietoliikenteen tehtävissä. Julkisella sektorilla työskentelee 14 % jäsenistä, joista valtionsektori työllistää 6 % ja kuntasektori 5 %. (Tradenomiliitto 2006c.)

KUVIO 5. Tradenomiliiton jäsenet toimiasemittain (Tradenomiliitto 2006c).

Tradenomit toimivat työpaikoillaan eri toimiasemissa. Tradenomiliiton jäsentutkimuksen mukaan suurin osa tradenomeista on toimihenkilöinä, kuten kuvio 5 näkyy. Toimihenkilöinä toimii 49 % jäsenistä, joka on puolet kaikista tradenomiliiton jäsenistä. Asiantuntija-asemassa toimii 31 % jäsenistä ja keskijohdossa 17 %. Loput tradenomiliiton jäsenistä toimivat johdossa tai muissa toimiasemissa. Tradenomeista suurin osa sijoittuu siis toimihenkilöiksi yrityksissä. Huomattava osa tradenomeista on myös asiantuntijoina. (Tradenomiliitto 2006c.)

Tutkinnot ja tehtävät eivät aina kohtaa työmarkkinoilla. Vaikka työmarkkinat ovat ottaneet tradenomit hyvin vastaan, puolet valmistuneista työskentelee toimihenkilöinä sen sijaan, että he olisivat asiantuntijoita tai keskijohdtoa. Tradenomiliitossa ei olla tyytyväisiä tilanteeseen. Tradenomiliiton tutkimuksissa on selvinnyt, että etenkin pienillä paikkakunnilla ja erityisesti naistradenomit joutuvat usein tyytymään suorittavan tason tehtäviin. Vika ei tradenomiliiton

mukaan ole osaamisessa, sillä tutkimuksissa on havaittu, että pääkaupunkiseudulla ja miestradenomit työllistyvät helposti asiantuntijatehtäviin. Kyselyjen mukaan työnantajat eivät pidä tradenomien vahvuutena teorian soveltamista käytäntöön, vaikka ammattikorkeakoulujärjestelmää perustellaan juuri sillä. (Erola 2004, 40.)

Kasvaneet koulutusmäärät ja viime aikoina heikentynyt työllisyystilanne ovat heikentäneet nimenomaan vastavalmistuneiden tradenomien työmarkkinoille tuloa. Tradenomiliiton mukaan koko tradenomikunnasta koulutusta vastaaviin tehtäviin on sijoittunut noin puolet. Yleinen epävarmuus työmarkkinoilla heijastuu myös tradenomien asennoitumiseen työmarkkinoita kohtaan. Tradenomien osalta epävarmuutta ja epäoikeudenmukaisuuden tunnetta kasvattaa määrällisesti väärin mitoitettu koulutus alan työtilanteeseen nähden. (Tradenomien asenteet työmarkkinoita kohtaan kovenemassa 2006.) Koulutuksen mitoituksesta on keskusteltu kaupallisella alalla vuosia, mutta konkreettisia toimenpiteitä aloituspaikkamäärien paremman tasapainon saavuttamiseksi eri asteiden välillä ei ole nähty. Tasapaino työelämän tarpeiden ja koulutuspoliittisten päätösten välillä olisi löydettävä pikaisesti, ennen kuin työmarkkinoiden selkeys alalla katoaa lopullisesti. Opiskelijajärjestöt ovat esittäneet tilanteen ratkaisemista siirtämällä tradenomikoulutuksen aloituspaikkoja toiselle asteelle ja tätä kautta osaajien kouluttamista kaupallisen alan työmarkkinoita parhaiten palvelevalla tavalla. (Kaupallinen koulutus pikaisesti remonttiin 2006, 11.)

4 KOULUTUSRAKENTEIDEN VERTAILU

4.1 Vertailussa mukana olevat ammattikorkeakoulut

Tutkimukseen on valittu mukaan viisi ammattikorkeakoulua, joiden liiketalouden koulutusohjelmissa on taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto tai joissa järjestetään taloushallinnon opetusta. Valinta on tehty alueellisin perustein; valitut koulut ovat eri puolilta Suomea, koon mukaan; mukana on Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu, joka on Suomen suurin liiketalouden ammattikorkeakoulu, ja pienempiä ammattikorkeakouluja. Lisäksi tutkimuksessa on mukana Vaasan ammattikorkeakoulu, jossa liiketalouden koulutusohjelmassa voi opiskella myös toisella kotimaisella kielellä. Näin on mahdollista vertailla suomenkielistä ja ruotsinkielistä liiketalouden koulutusta.

Koulutusrakenteiden vertailu on tehty ammattikorkeakoulujen opinto-oppaiden ja internetsivujen avulla. Jokaisesta tutkimuksessa mukana olevasta ammattikorkeakoulusta on esitelty niiden taloushallinnon opintojen sisältö. Opinnot eri kouluissa on esitetty lukuvuoden 2006–2007 opetussuunnitelmien mukaisesti. Tarkemmin opintojen rakenteet ja sisällöt lukuvuosilta 2006–2007 ja 2005–2006 on kuvattu liitteenä olevissa taulukoissa (Liitteet 3 – 7).

4.2 Lahden ammattikorkeakoulu

Lahden ammattikorkeakoulu on monialainen, verkostoitunut korkeakoulu, jonka painopistealueita ovat yrittäjyys, muotoilu ja tuotekehitys, työ ja terveys sekä kansainvälistyminen. Se tarjoaa edustamillaan aloilla korkeimpaan ammatilliseen osaamiseen johtavaa koulutusta. Lahden ammattikorkeakoulu vakinaistettiin vuonna 1996. Siellä opiskelee noin 5050 opiskelijaa ja vakituista henkilöstöä on noin 450. Opiskelijoista noin 900 on aikuisopiskelijoita, lisäksi avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskelee noin 500 opiskelijaa ja täydennyskoulutuksessa yli 1000 henkilöä vuosittain. (Lahden ammattikorkeakoulu 2006.)

Lahden ammattikorkeakoulussa on 6 eri koulutusala, 22 koulutusohjelmaa ja niissä yli 40 suuntautumisvaihtoehtoa. Koulutusta järjestetään yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla, luonnontieteiden alalla, matkailu-, ravitsemus ja talousalalla, kulttuurialalla, tekniikassa ja liikenteessä sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla. (Lahden ammattikorkeakoulun opinto-opas 2003 – 2004, 11.)

Lahden ammattikorkeakoulussa järjestetään opetusta yhdeksällä eri laitoksella eli koulutusyksikössä, Lahdessa ja Heinolassa. Syksystä 2007 alkaen Heinolassa ei enää järjestetä opetusta vaan Heinolan yksikön toiminnot siirtyvät Lahteen. Opiskelu Lahden ammattikorkeakoulussa on erittäin monipuolista, opiskelijat voivat valita opintoja eri laitoksilta ja muista ammattikorkeakouluista sekä VirtuaaliAMK:sta. Opiskelu on myös kansainvälistä, sillä koululla on yli 100 yhteistyökoulua 25 maassa sekä ulkomaisia yhteistyöyrityksiä. (Lahden ammattikorkeakoulun opinto-opas 2003 – 2004, 7 – 11.)

Tradenomitutkintoon johtavia koulutusohjelmia on kaikkiaan neljä, joista kaksi toteutetaan englanninkielisenä. Liiketalouden koulutusohjelman suuntautumisvaihtoehdot Lahden ammattikorkeakoulussa ovat markkinointi, taloushallinto, johtaminen ja viestintä sekä markkinointiviestintä. Taloushallinnon koulutuksen tavoitteena Lahden ammattikorkeakoulussa on, että opiskelija hankkii valmiudet hoitaa itsenäisesti ja monipuolisesti yritystaloudellista, hallinnollista ja liikkeenjohdollista asiantuntijuutta edellyttäviä tehtäviä sekä toisen palveluksessa että itsenäisenä yrittäjänä, myös kansainvälisessä toimintaympäristössä. (Lahden ammattikorkeakoulu 2006.)

Taloushallinnon opinnot Lahden ammattikorkeakoulussa sisältävät kaikille pakollisia yhteisiä perusopintoja (14 op), liiketalouden yhteisiä perusopintoja (50 op), ammattiopintoja (86 op), vapaasti valittavia opintoja (15 op), harjoittelun (30 op) ja opinnäytetyön (15 op). Kuviossa 6 on havainnollistettu taloushallinnon opintojen rakenne Lahden ammattikorkeakoulussa.

OPINNÄYTETYÖ 15 OP		
HARJOITTELU 30 OP		
AMMATTIOPINNOT 86 OP	Yhteiset ammattiopinnot 56 OP	VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP
	Suuntautumisalan ammattiopinnot 30 OP	
PERUSOPINNOT 64 OP	Kaikille yhteiset pakolliset perusopinnot 14 OP	
	Liiketalouden yhteiset perusopinnot 50 OP	

KUVIO 6. Opintojen rakenne Lahden ammattikorkeakoulu

Yhteiset perusopinnot ovat kaikille Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoille pakollisia ja saman laajuisia. Pääasiassa ensimmäisenä opiskeluvuonna suoritettavat liiketalouden yhteiset perusopinnot ovat samoja kaikille koulutusohjelman opiskelijoille, suuntautumisesta riippuen. Perusopinnoissa opiskelija hankkii yleiset liiketoimintaosaamisen valmiudet ja valmentautuu tutkivaan oppimiseen. (Lahden ammattikorkeakoulu 2006.)

Ammattiopintoihin kuuluu pakollisia, kaikille yhteisiä ammattiopintoja (56 op) ja valinnaisia suuntautumisalan asiantuntijuusopintoja (30 op). Ammattiopinnoissa opiskelija perehtyy valitsemansa suuntautumisalan erityisosaamiseen myös kansainvälisesti, soveltaa oppimaansa ja hankkii työyhteisössä tarvittavat tutkimus- ja kehittämisvalmiudet. Valitsemallaan suuntautumisalalla opiskelija voi valita oman asiantuntijuuspolkunsa ammattiopintojen tarjonnasta.

Ammattiopinnot muodostuvat moduleista, joissa aihealueen sisälle rakentuu laaja näkökulma tarkasteltavaan asiakokonaisuuteen. Asiantuntijuusopinnot voivat sisältää esimerkiksi talousjohtamisen ja laskentatoimen opintoja. (Lahden ammattikorkeakoulu 2006.)

Vapaasti valittavat opinnot (15 op) tukevat opiskelijan erikoistumista valitsemallaan polulla. Vapaasti valittavia opintoja voi valita oman

koulutusyksikön lisäksi myös muiden Lahden ammattikorkeakoulun koulutusyksiköiden tarjonnasta sekä muista kotimaisista ja ulkomaalaisista korkeakouluista. Opintoihin sisältyvän 30 opintopisteen työharjoittelu suoritetaan yhtäjaksoisesti kolmannen lukuvuoden kevätkaudella. Opinnäytetyön aloittaminen edellyttää, että opiskelija on suorittanut pääosan suuntautumisensa ammattiopinnoista. Opinnäytetyö voidaan tehdä yksin tai toisen opiskelijan kanssa. (Lahden ammattikorkeakoulu 2006.)

4.3 Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu

Suomen suurin liiketalouden ammattikorkeakoulu, Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu, Helia, vakinaistettiin vuonna 1997. Helia on erikoistunut liiketoiminnan, johdon assistenttityön, tietotekniikan, matkailun ja viestinnän koulutukseen sekä ammattikasvatuspedagogiikkaan. Koulu on saanut tunnustusta korkeista hakijamääristään, opetuksensa laadusta ja opiskelijoidensa hyvästä työllistymisestä. Heliassa opiskelee noin 5500 opiskelijaa ja henkilöstöä on noin 380, joista päätoimisesti opetustehtävissä toimii noin 230 henkilöä. Tutkintoja voi suorittaa sekä päivä- että iltaopiskeluna ja lisäksi Heliassa voi suorittaa MBA-ohjelman sekä erikoistumisopintoja ja avoimen ammattikorkeakoulun opintoja. Tutkintoja voi suorittaa suomen, ruotsin tai englannin kielellä. Opiskelijoilla on mahdollisuus vaihto-opiskeluun noin 80 oppilaitoksessa Euroopassa, Amerikassa ja Aasiassa. (Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu 2006.)

Helian liiketalouden koulutusohjelman tavoitteena on valmistaa osaajia liiketalouden ja hallinnon asiantuntijatehtäviin muuttuvassa kansainvälisessä toimintaympäristössä. Opinnoissa painotetaan laaja-alaista osaamista, eikä koulutusohjelmassa ole erikseen suuntautumisvaihtoehtoja. Opiskelijat voivat valita itselleen sopivan opintokokonaisuuden, laaja-alaisen tai erikoistavan. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulun Helsingin yksikössä, Pasilassa, opiskelija voi erikoistua esimerkiksi markkinointiin, kansainväliseen yritystoimintaan, taloushallintoon, johtamiseen, yrittäjyyteen ja logistiikkaan. Opetusta järjestetään sekä suomenkielisessä liiketalouden koulutusohjelmassa että

englanninkielisessä International Business -ohjelmassa. Helian Porvoon yksikössä opinnot painottuvat kansainväliseen kauppaan. Suomen- ja ruotsinkieliset ohjelmat ovat yhdenmukaiset siten, että opiskelija voi valita osan opinnoistaan toisella kotimaisella kielellä. Koulutusohjelmiin sisältyy myös englanninkielisiä opintokokonaisuuksia. (Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu 2006.)

Liiketalouden koulutukseen Heliassa sisältyy perusopintoja (61 op), ammattiopintoja (88 op), vapaasti valittavia opintoja (15 op), työharjoittelu (30 op) sekä opinnäytetyö (15 op) ja vieraskielinen tiivistelmä (1 op). Perusopinnot ovat kaikille liiketalouden koulutusohjelmassa opiskeleville yhteisiä ja pakollisia. Laajojen perusopintojen tavoitteena on antaa hyvä käsitys liiketoimintaosaamisen kokonaisuudesta. (Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu 2006.) Helian opintojen rakenne on kuvattu kuviossa 10.

OPINNÄYTETYÖ+VIERASKIELINEN TIIVISTELMÄ 16 OP		
HARJOITTELU 30 OP		
AMMATTIOPINNOT 88 OP	Pakolliset ammattiopinnot 43 OP	VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP
	Vaihtoehtoiset kieliopinnot 9 OP	
	Vaihtoehtoiset muut ammattiopinnot 36 OP	
PERUSOPINNOT 61 OP		

KUVIO 10. Opintojen rakenne Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu

Ammattiopintoihin kuuluu pakollisia ammattiopintoja (43 op), vaihtoehtoisia kieliopintoja (9 op) ja vaihtoehtoisia ammattiopintoja (36 op). Pakolliset ammattiopinnot ovat kaikille liiketalouden laitoksen opiskelijoille pakollisia ja niihin kuuluu vastuulliseen liiketoimintaan, rahoitukseen, toiminnanohjaukseen,

organisointiin ja kilpailutilanteisen hallintaan liittyvä opintoja. Pakollisissa ammattiopinnoissa on myös tilastotieteen, tutkimustyön ja -menetelmien opintoja. Pakollisten ruotsin ja englannin kielten opintojaksojen lisäksi opiskelijan on suoritettava vähintään 9 opintopistettä ruotsin tai vieraiden kielten opintoja (vaihtoehtoiset kieliopinnot). Vieraita kieliä voi valita myös vaihtoehtoisin opintoihin ja vapaasti valittaviin opintoihin. (Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu 2006.)

Helian liiketalouden laitoksen 36 opintopisteen laajuisiin, vaihtoehtoisin ammattiopintoihin tulee valita ainakin yksi työelämälähtöinen 9 – 23 opintopisteen laajuinen opintokokonaisuus. Laskentatoimeen ja rahoitukseen erikoistuvan opiskelijan vaihtoehtoisin ammattiopintoihin sisältyy siten vähintään 12 – 14 opintopisteen laajuinen laskentatoimen ja rahoituksen työelämälähtöinen opintokokonaisuus. Opintokokonaisuuksien aihealueita ovat esimerkiksi rahoitus tai sisäinen laskenta. Muita pääalueita, joilta opintokokonaisuuksia voi valita, ovat markkinointi, johtaminen, oikeus ja materiaalityöminnot. Nykyinen liike-elämän työ vaatii monipuolista ja kokonaisvaltaista asioiden ymmärtämistä ja sen vuoksi opiskelijoita suositellaan valitsemaan opintoja myös muilta osa-alueilta oman erikoistumisalueen lisäksi. (Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu 2006.)

Vapaasti valittaviksi opinnoiksi voidaan valita mitä tahansa korkeakoulutasoisia opintoja. Myös Heliassa tarjolla olevat opintojaksot käyvät vapaasti valittaviksi opinnoiksi. Työharjoittelun suositeltava suoritusajankohta on 5. lukukausi eli kolmannen vuoden syyskuu. Harjoittelu kestää 100 päivää ja se suoritetaan yhdessä osassa. Työharjoittelun voi aloittaa, kun opiskelija on suorittanut 120 opintopisteen opinnot ja osallistunut lukukausittain järjestettävään työharjoitteluinfoon. Ennen työharjoitteluun lähtöä suoritetaan tutkimustyön perusteiden ja tutkimusmenetelmät -opintojakso, joka samalla aloittaa opinnäytetyön suunnittelun. Opiskelijan laatiman opinnäytetyön tavoitteena on ratkaista itsenäisesti kaupan ja hallinnon alaan liittyviä käytännönläheisiä ongelmia. Opinnäytetyöstä laaditaan lisäksi yhden opintopisteen laajuinen vieraskielinen tiivistelmä. (Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu 2006.)

4.4 Rovaniemen ammattikorkeakoulu

Rovaniemen ammattikorkeakoulu on Euroopan unionin pohjoisin ammattikorkeakoulu. Se aloitti toimintansa vuonna 1996 ja vakinaistui 1998. Rovaniemen ammattikorkeakoulu kouluttaa monitaitoisia, kansainvälisiä osaajia vastaamaan muuttuvan työelämän haasteisiin. Rovaniemen ammattikorkeakoulu keskittyy matkailuun, informaatio- ja kommunikaatioteknologiaan sekä korkean teknologian ja kylmän ilman alueen osaamiseen. Muita painopisteitä ovat harvaan asuttujen alueiden ja hyvinvointipalveluiden kehittäminen, maaseutuyrittäminen sekä Barentsin alueen yhteistyömahdollisuuksien hyödyntäminen. Rovaniemen ammattikorkeakoulu kehittää pohjoisuuteen liittyvää erityisosaamista ja tarjoaa koulutusta Lapin elinkeinoelämän keskeisillä aloilla. Opiskelijoita on noin 3 000, joista 600 on aikuisopiskelijoita ja henkilöstöä on noin 250. Vuosittain Rovaniemen ammattikorkeakouluun otetaan noin 590 uutta nuorisostaan opiskelijaa. (Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2006.)

Koulutusaloja Rovaniemen ammattikorkeakoulussa on kuusi ja koulutusohjelmia 18. Tutkintoon johtavista koulutusohjelmista kolme on englanninkielistä. Opiskelija voivat myös suorittaa osan tutkinnosta ulkomailla. Rovaniemen ammattikorkeakoulun koulutusalat ovat luonnontieteiden ala, luonnonvara- ja ympäristöala, matkailu-, ravitsemis- ja talousala, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, tekniikan ja liikenteen ala sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala. (Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2006.)

Liiketalouden koulutuksen tavoitteena on tuottaa yrityksiin ja julkisyhteisöjen palvelukseen monialaisia, pohjoisen toimintaympäristön sekä kulttuurin tuntevia markkinoinnin ja taloushallinnon asiantuntijoita. Liiketalouden koulutusohjelmassa opiskelija hankkii vankan perustan liiketoimintaosaamiselle. Opiskelijoilla on valmiudet hoitaa itsenäisesti erilaisia talouden, hallinnon ja markkinoinnin tehtäviä koti- ja kansainvälisillä markkinoilla toimivissa yrityksissä tai erilaisissa yhteisöissä sekä itsenäisinä yrittäjinä. (Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2006.)

Syksystä 2005 lähtien Rovaniemen ammattikorkeakoulussa ei ole ollut erillisiä suuntautumisvaihtoehtoja. Erillisten suuntautumisien sijaan opiskelijat voivat valita itselleen opintokokonaisuuden laskentatoimen, markkinoinnin tai johtamisen alueelta. Opiskelijat voivat valita opintoja myös sekaisin eri opintokokonaisuuksista. Laskentatoimen opintokokonaisuuden opinnot antavat valmiudet toimia yrityksen tai yhteisön talous-, johto- ja asiantuntijatehtävissä. Painopisteitä ovat kirjanpito ja tuloslaskenta, johdon laskentatoimi ja rahoitus sekä oikeudelliset kysymykset ja tietojenkäsittelyn hyödyntäminen taloushallinnon tehtävissä. Opinnot sisältävät perusopintoja (45 op), ammattiopintoja (105 op), vapaasti valittavia opintoja (15 op), harjoittelun (30 op) ja opinnäytetyön (15 op). (Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2006.) Rovaniemen ammattikorkeakoulun opintojen rakenne on esitetty kuviossa 9.

OPINNÄYTETYÖ 15 OP		
HARJOITTELU 30 OP		
AMMATTIOPINNOT 105 OP	Pakolliset ammattiopinnot 87 OP	VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP
	Vaihtoehtoiset suuntaut.opinnot 18 OP	
PERUSOPINNOT 45 OP	RAMK:n yhteiset perusopinnot 15 OP	
	Liiketalouden perusopinnot 30 OP	

KUVIO 9. Opintojen rakenne Rovaniemen ammattikorkeakoulu

Perusopintoihin kuuluu Rovaniemen ammattikorkeakoulussa yhteisiä perusopintoja 15 opintopistettä. Yhteisissä opinnoissa opiskelija kehittää opiskeluvalmiuksiaan sekä hankkii perustiedot tutkimustyöhön ja yrittäjyysopintoihin. Loput perusopinnoista (30 op) muodostuvat liiketalouden perusopinnoista. Niiden tavoitteena on, että opiskelija tuntee liiketoiminnan keskeiset osa-alueet ja toimintaympäristön. Perusopinnoissa opiskelija perehtyy taloudellisen toiminnan peruskäsitteisiin ja ymmärtää, miten yritys toimii sekä

mikä merkitys markkinoinnilla ja taloushallinnolla on liiketoiminnalle.

Suoritettuaan perusopinnot opiskelija hallitsee yleiset työvälineohjelmat, talous- ja rahoitusmatematiikan peruskäsitteet sekä osaa käyttää vieraita kieliä talouselämän eri tehtävissä. (Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2006.)

Ammattiopinnot Rovaniemen ammattikorkeakoulussa jakautuvat pakollisiin ammattiopintoihin (87 op) ja vaihtoehtoisii ammattiopintoihin (18 op). Pakolliset ammattiopinnot sisältävät henkilöstövoimavarojen ja yritys juridiikan, markkinoinnin, laskentatoimen ja verotuksen, yrityksen viestinnän sekä soveltavan tutkimus- ja kehitystoiminnan opintokokonaisuudet. Vaihtoehtoisten ammattiopintojen tavoitteena on syventää opiskelijan osaamista. Vaihtoehtoisii ammattiopintoihin kuuluu suuntautumisopintojen lisäksi opintokokonaisuus muut vaihtoehtoiset ammattiopinnot (30 op), joissa opiskelija voi syventää ammatillisista osaamistaan valitsemillaan opintojaksoilla. Vaihtoehtoisii ammattiopintoihin voi sisällyttää myös kieliopintoja. Vapaasti valittavia opintojaksoja opiskelija voi valita omasta tai toisesta koulutusohjelmasta, ammattikorkeakoulun yhteisistä vapaasti valittavista opinnoista sekä kampuskohtaisista opinnoista. Myös muut korkeakoulutasoiset opinnot voidaan hyväksyä vapaasti valittaviksi opinnoiksi. (Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2006.)

Tutkintoon kuuluva 30 opintopisteen laajuinen työharjoittelu suoritetaan Rovaniemen ammattikorkeakoulussa kahdessa jaksossa. Toiselle opiskeluvuodelle sijoittuva perusharjoittelu suoritetaan kaupan ja hallinnon alalla. Kolmannen vuoden syventävä harjoittelu suoritetaan opiskelijan oman ammattinsa kannalta keskeisissä työtehtävissä. Harjoittelu voidaan suorittaa sekä kotimaassa että ulkomailla. Ennen harjoittelujaksoa opiskelijan on esitettävä työharjoittelusuunnitelma. Myös opinnäytetyön on suositeltavaa liittyä harjoitteluun. Opinnäytetyö voi olla tutkielma, suunnittelu- tai kehittämistehtävä, osa laajempaa tutkimusprojekti tai ammattialaa palveleva sovellus. Opinnäytetyön tarkoituksena on osoittaa opiskelijan valmiudet soveltaa oppimaansa johonkin ammatillisen ongelman ratkaisemiseen ja kehittää samalla asiantuntijuuttaan. (Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2006.)

4.5 Vaasan ammattikorkeakoulu

Vaasan ammattikorkeakoulu on monialainen, monikielinen ja kansainvälinen korkeakoulu. Se on toiminut vakinaisena vuodesta 1999 lähtien. Opiskelijoita siellä on noin 3500 sekä päätoimista henkilöstöä 240. Vaasan ammattikorkeakoulu tarjoaa koulutusta tekniikassa ja liikenteessä, liiketaloudessa ja matkailussa sekä sosiaali- ja terveysalalla. Koulun painopistealueita ovat korkeatasoinen teknologia, kansainvälinen kauppa ja matkailu sekä kehittyneet hoito- ja hyvinvointipalvelut. Koulutuksessa kiinnitetään erityisesti huomiota kansainvälisyyteen, monikielisyyteen ja yrittäjyyteen. Nuorten koulutuksessa on yhteensä 17 koulutusohjelmaa, joista suomenkielisiä on 11, ruotsinkielisiä 3 ja englanninkielisiä 3. Monipuolisesta aikuiskoulutustarjonnasta 8 koulutusohjelmaa ovat tutkintoon johtavia. Lisäksi Vaasan ammattikorkeakoulussa on mahdollisuus myös suorittaa ylempi AMK- tutkinto. Koulutusta järjestetään myös avoimessa ammattikorkeakoulussa ja räätälöitynä täydennyskoulutuksena sekä ammatillista osaamista syventävinä erikoistumisopintoina. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2006.)

Vaasan ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusohjelmassa painotetaan mahdollisuutta valita opintojaksoja myös toisella kotimaisella kielellä ottaen huomioon alueellisen kaksikielisyyden osana jokapäiväistä toimintaa. Opintojaksoja voi valita myös englannin- ja saksankielisinä. Suuntautumisvaihtoehtoina liiketalouden koulutusohjelmassa ovat markkinointi, kansainvälinen kauppa, taloushallinto ja oikeushallinto. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2006.)

Taloushallinnon suuntautumisen opintoihin Vaasan ammattikorkeakoulussa kuuluu perusopintoja (95 op), suuntaavia opintoja (60 op), vapaasti valittavia opintoja (10 op), harjoittelu (30 op) ja opinnäytetyö (15 op). Perusopinnot jakautuvat yleisiin perusopintoihin (58 op) ja ammatillisiin perusopintoihin (37 op). Kuviossa 7 on esitetty opintojen rakenne Vaasan ammattikorkeakoulussa.

OPINNÄYTYÖ 15 OP		
HARJOITTELU 30 OP		
SUUNTAAVAT OPINNOT 60 OP	Pakolliset suuntaavat opinnot 45 OP	VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 10 OP
	Valinnaiset suuntaavat opinnot 15 OP	
PERUSOPINNOT 95 OP	Yleiset perusopinnot 58 OP	
	Ammatilliset perusopinnot 37 OP	

KUVIO 7. Opintojen rakenne Vaasan ammattikorkeakoulu

Yleisten perusopintojen tavoitteena on tutustuttaa opiskelija ammattikorkeakouluopiskelun tavoitteisiin ja sisältöön sekä tarjota kaikille yhteinen korkeakouluopintojen perusta. Ammatillisten perusopintojen tarkoituksena on johdattaa opiskelija koulutusalan ja -ohjelman kannalta keskeisiin käsitteisiin, teoreettisiin perusteisiin ja ammatillisiin perustaitoihin. Tavoitteena on antaa opiskelijalle laaja-alainen yleiskuva asianomaisen tehtävälleen asemasta ja merkityksestä yhteiskunnassa, työelämässä ja kansainvälisessä ympäristössä. Perusopintoihin sisältyy valinnainen vieras kieli, jonka opiskelijat valitsevat 1.opintovuoden aikana. Valintavaihtoehtoina ovat muun muassa saksa ja ranska. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2006.)

Taloushallinnon suuntaavien opintojen tavoitteena on perehdyttää opiskelija asianomaisen ammatillisen tehtävälleen traditioon, keskeisiin ongelmakokonaisuuksiin ja sovelluksiin sekä niiden tieteellisiin perusteisiin. Suuntaavien opintojen pääalueita ovat laskentatoimen ja verotuksen erityiskysymykset, sisäinen laskentatoimi ja taloushallinnon erityisalueet. Suuntaaviin opintoihin kuuluu myös 15 opintopisteen laajuinen valinnainen moduli, jonka opiskelija voi valita oman tai muiden koulutusohjelmien tarjonnasta. Valinnainen moduli voi sisältää esimerkiksi ulkomaan vaihdon aikaiset opinnot. Vapaasti valittavien opintojen laajuus on vähintään 15 opintopistettä. Niihin voidaan hyväksyä opintoja ammattikorkeakoulun oman

tarjonnan ohella myös muista kotimaisista ja ulkomaisista ammattikorkeakouluista ja yliopistoista. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2006.)

Työharjoittelun aikana opiskelija perehtyy oman ammattialansa todellisuuteen ja työtehtäviin soveltaen teoriaa ja käytäntöä eri toimintaympäristöissä sekä tutustuu alan käsitteistöön. Harjoittelupaikan hankinnasta vastaa pääsääntöisesti opiskelija itse. Toimialayksiköt auttavat harjoittelupaikkojen järjestämisessä. Harjoittelun voi suorittaa myös ulkomailla. Opinnäytetyön tavoitteena on osoittaa opiskelijan valmiudet soveltaa tietoaan ja taitojaan ammattiopintoihin liittyvissä ammatti ja asiantuntijatehtävissä. Opinnäytetyö voi olla yksi tai monialainen ongelmakeskeinen projektityö, kokeellinen, teoreettinen tai soveltava tutkimustehtävä ja suunnittelu- tai kehittämishanke. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2006.)

4.6 Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu on Suomen itäisin ammattikorkeakoulu. Se on toiminut vuodesta 1992 lähtien ja se on vakinaistettu vuonna 1996. (Ammattikorkeakouluopinnot 2005 – 2007, 182.) Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu järjestää nuorten- ja aikuisten tutkintoon johtavaa koulutusta Joensuussa, Kiteellä, Lieksassa, Nurmeksessa ja Outokummussa. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu on tunnustettu alueellinen vaikuttaja, jonka asiantuntijuus ja osaaminen eri aloilla vaikuttavat koko maakunnan menestykseen. Myös kansainvälisyys kuuluu Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun arkeen ja yhteistyötä tehdään noin sadan korkeakoulun kanssa Euroopassa ja muualla maailmassa. (Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2006.)

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa on noin 4000 opiskelijaa ja henkilökuntaa noin 400. Koulutusta järjestetään 22:ssa eri koulutusohjelmassa seitsemällä eri alalla ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita opintoja myös muilta kuin omalta koulutusosalta. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun koulutusalat ovat kulttuuriala, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala,

luonnontieteiden ala, tekniikan ja liikenteen ala, luonnonvara- ja ympäristöala, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousala.

Yhteiskuntatieteiden, hallinnon ja kaupan alalla opiskelevilla on mahdollisuus valita suuntautumisensa markkinoinnin, taloushallinnon, yhteyspalveluiden ja yrityshallinnon tai yritystoiminnan aloilta. (Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2006.)

Taloushallinnon suuntautumisen opinnot Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa sisältävät perusopintoja (60 op), ammattiopintoja (90 op), vapaasti valittavia opintoja (15 op), harjoittelun (30 op) ja opinnäytetyön (15 op). Kuvio 8 kuvaa opintojen rakennetta Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa.

OPINNÄYTETYÖ 15 OP		
HARJOITTELU 30 OP		
AMMATTIOPINNOT 90 OP	Yhteiset ammattiopinnot 30 OP	VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP
	Suuntautumisen ammattiopinnot 60 OP	
PERUSOPINNOT 60 OP		

KUVIO 8. Opintojen rakenne Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu

Opiskelu on teemoitettu vuosittain ja opiskelussa korostuu projektityyppinen työskentely. Perusopinnot ovat kaikille liiketalouden koulutusohjelmassa opiskeleville yhteisiä ja ne suoritetaan ensimmäisenä opiskeluvuotena.

Perusopinnoissa opiskelija valmentautuu opiskelemaan ammattikorkeakoulussa ja perehtyy liiketoiminnan perusteisiin ja yrittäjyyteen. Ammattiopinnoissa opiskelija erikoistuu suuntautumisensa liiketoiminta-alueeseen. Ammattiopinnot sisältävät yhteisiä ammattiopintoja (30 op) ja suuntautumisen ammattiopintoja (60 op). Ammattiopintoihin sisältyy valinnaisia kieliopintoja 9 opintopisteen verran.

Suuntaavista ammattiopinnoista 30 opintopisteen laajuinen osuus suoritetaan toisen vuoden keväällä ja loput harjoittelun jälkeen. Opintoihin sisältyvä yhtäjaksoinen viiden kuukauden mittainen harjoittelu suoritetaan kolmannen vuoden alussa. Harjoittelun aikana opiskelija pääsee soveltamaan opinnoissa hankkimiaan tietoja ja taitoja käytännössä. Harjoittelun voi suorittaa myös ulkomailla. Harjoittelun jälkeen kolmannen vuoden kevätlukukaudella ovat vuorossa loput suuntaavista ammattiopinnoista (30 op) sekä opinnäytetyö. Opinnäytetyö ajoittuu yleensä kolmannen vuoden kevääseen tai neljännen vuoden syksyyn ja se tehdään pääsääntöisesti jollekin yritykselle tai muulle toimeksiantajalle.

Tutkintoon kuuluvat vapaasti valittavat opinnot opiskelija voi suorittaa liiketalouden koulutusohjelman lisäksi myös muissa Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun koulutusohjelmissä tai muissa korkeakouluissa ja yliopistoissa. Vapaasti valittavien opintojen on tarkoitus syventää ja laajentaa opintoja. (Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2006.)

4.7 Opintorakenteiden vertailun tulokset

Ammattikorkeakoululaissa ja ammattikorkeakouluasetuksessa on annettu tietyt vaatimukset ammattikorkeakoulujen tutkintoon johtavan koulutuksen opintojen rakenteista ja ammattikorkeakoulutuksen tavoitteista. Asetuksen mukaan ammattikorkeakouluopintojen tulee sisältää perus-, ammatti- ja vapaasti valittavia opintoja sekä harjoittelu ja opinnäytetyö. Liiketalouden koulutusohjelmiin kuuluu asetuksen mukaan 30 opintopisteen laajuinen työharjoittelu sekä opinnäytetyö, jonka laajuus on 15 opintopistettä. Liiketalouden koulutusohjelmien perusrakenteet ovat siis yhtenäiset kaikissa ammattikorkeakouluissa ammattikorkeakoululakiin ja -asetukseen perustuen.

Koulutusohjelmiansa sisällöt ammattikorkeakoulut suunnittelevat itse lain ja asetuksen antamien määräysten puitteissa. Tutkittaessa taloushallinnon opintoja valituissa ammattikorkeakouluissa havaittiin eroja perus- ja ammattiopintojen

laajuuksissa ja sisällöissä. Myös ruotsin ja vieraiden kielten opetuksessa on nähtävissä joitakin eroja kieliopintojen laajuudessa tutkimuksessa mukana olleiden koulujen välillä. Seuraavassa on esitelty tutkimuksessa esille tulleita eroavaisuuksia.

Taulukossa 2 on tarkasteltu perusopintoja tutkimuksessa mukana olleissa ammattikorkeakouluissa. Taulukosta voidaan nähdä, että perusopintojen laajuus vaihtelee ammattikorkeakoulujen välillä 45 opintopisteestä 95 opintopisteeseen. Vaasan ammattikorkeakoulussa perusopintoja on eniten ja ne muodostavat 45 % kaikista tutkintoon kuuluvista opinnoista. Vastaavasti Rovaniemen ammattikorkeakoulussa perusopintojen osuus on vain noin 21 % koko tutkinnosta. Taulukosta nähdään, että suurimmassa osassa kouluja perusopintoja on 60 – 64 opintopisteen verran, mikä on noin 30 % koko tutkinnosta. Perusopinnoissa on eroja myös niiden sisältöjen suhteen. Lahden ja Rovaniemen ammattikorkeakoulussa perusopintoihin sisältyy kaikille ammattikorkeakoulun opiskelijoille yhteisiä opintoja. Lisäksi Vaasan ammattikorkeakoulussa perusopinnot sisältävät ammatillisia perusopintoja.

TAULUKKO 2. Perusopinnot

	LAMK	HELIA	RAMK	VAMK	PAMK
Perusopinnot yhteensä	64	61	45	95	60
Ammattikorkeakoulun yhteiset perusopinnot	14		15		
Liiketalouden koulutusohjelman perusopinnot	50	61	30	58	60
Ammatilliset perusopinnot				37	

Tutkittaessa ammattiopintoja havaittiin, että kaikissa tutkimuksessa mukana olevissa kouluissa ammattiopintoihin kuului sekä pakollisia, kaikille liiketalouden opiskelijoille yhteisiä opintoja, että suuntautumisesta riippuvia, valinnaisia opintoja. Kaikissa tutkituissa kouluissa osa ammattiopinnoista on pakollisia. Suuntaavien ammattiopintojen valinnaisuudessa sen sijaan löytyy eroja eri ammattikorkeakoulujen käytännöissä. Rovaniemen ja Helsingin liiketalouden

ammattikorkeakouluissa ei ole käytössä varsinaisia suuntautumisvaihtoehtoja, vaan opiskelijat valitsevat opintopaketteja haluamiltan aihealueilta. Muissa tutkimuksessa mukana olleissa ammattikorkeakouluissa ammattiopintojen valinnaisuus on rajatumpi ja opiskelu tapahtuu taloushallinnon suuntautumisvaihtoehdossa, taloushallinnon erikoisosaamiseen tähdäten.

Ammattiopintojen laajuus sekä pakollisten ja valinnaisten ammattiopintojen osuuksien jakautuminen vaihtelee tutkittujen ammattikorkeakoulujen välillä. Esimerkiksi Rovaniemen ammattikorkeakoulussa pakollisia ammattiopintoja on 87 opintopisteen verran ja vaihtoehtoisia, opiskelijan valinnan mukaan määräytyviä ammattiopintoja 18 opintopisteen edestä. Vastaavasti Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulussa pakolliset ammattiopinnot muodostavat 88 opintopisteen ja vaihtoehtoiset ammattiopinnot 45 opintopisteen laajuuden osan ammattiopinnoista. Rovaniemen ammattikorkeakoulussa vaihtoehtoisia ammattiopintoja on huomattavasti vähemmän kuin Helsingissä. Vaikka molemmissa ammattikorkeakouluissa on luovuttu suuntautumisvaihtoehdoista, on Rovaniemen ammattikorkeakoulussa opiskelijan omasta valinnasta riippuvien opintojen määrä huomattavasti pienempi kuin Helsingissä.

Tutkimuksessa mukana olleissa ammattikorkeakouluissa ammattiopinnot muodostavat 60 – 105 opintopistettä koko tutkinnosta. Pakollisten ammattiopintojen osuus vaihtelee 30 – 87 opintopisteeseen ja valinnaisten ammattiopintojen määrä 15 – 60 opintopisteeseen. Ammattiopintojen laajuuksissa on siis suurtakin vaihtelua eri koulujen välillä. Ammattiopintojen laajuudet ja jakautuminen yhteisiin ja suuntautumisalan ammattiopintoihin on esitetty taulukossa 3.

TAULUKKO 3. Ammattiopinnot

	LAMK	HELIA	RAMK	VAMK	PAMK
Ammattiopinnot yhteensä	86	88	105	60	90
Pakolliset ammattiopinnot	56	43	87	45	30
Suuntautumisalan ammattiopinnot	30	45	18	15	60

Ammattikorkeakoulut painottavat kansainvälisyyttä opetuksessaan ja vahva kielellinen osaaminen on tärkeää nykypäivän kansainvälistyneessä yritysmaailmassa. Kaikissa tutkimuksessa mukana olleissa ammattikorkeakouluissa ruotsin ja vieraiden kielten opintoja kuuluu pakollisina sekä perusopintoihin että suuntaaviin ammattiopintoihin. Opiskelijoilla on lisäksi mahdollisuus valita vapaasti valittaviin kieliopintoja. Joissain ammattikorkeakouluissa osa ammattiopintoihin sisältyvistä opintojaksoista järjestetään esimerkiksi ruotsin tai englannin kielellä. Perus- ja ammattiopintoihin sisältyvät kieliopinnot on esitetty taulukossa 4. Pakollisten kieliopintojen lisäksi ammattikorkeakoulujen kieltenopetukseen kuuluu valinnaisia kieliä ja opiskelijat voivat sisällyttää kieliopintoja myös vapaasti valittaviin opintoihin.

TAULUKKO 4. Perus- ja ammattiopintoihin sisältyvät kieliopinnot

PERUSOPINNOT	LAMK	HELIA	RAMK	VAMK	PAMK
Ruotsi	6	6	3	6	3
Englanti	9	3	3	5	3
Saksa/Ranska				4	
Yhteensä	15	9	6	15	6
AMMATTIOPINNOT	LAMK	HELIA	RAMK	VAMK	PAMK
Ruotsi			6		3
Englanti			3		3
Saksa					
Valinnainen	6	9			
Yhteensä	6	9	9	0	6
KIELET YHTEENSÄ	21	18	15	15	12

Taulukosta 4 voidaan nähdä, että kieliopintoja sisältyy tutkimuksessa mukana olleiden ammattikorkeakoulujen tradenomitutkintoon 12 – 21 opintopisteen verran. Eniten kielten opetusta perus- ja ammattiopintoihin sisältyvänä on Lahden ammattikorkeakoulussa ja vähiten Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa. Vaasan ammattikorkeakoulussa pakollisiin kieliopintoihin kuuluu valinnainen kieli, joka voi olla esimerkiksi saksa tai ranska. Vaasan sijaitseminen kaksikielisellä alueella ei suoraan näy pakollisissa kieliopinnoissa, vaikka opetussuunnitelmassa painotetaan mahdollisuutta valita opintojaksoja myös toisella kotimaisella kielellä.

5 KYSELYN AINEISTON PURKU JA ANALYSOINTI

5.1 Kyselyn kuvaus

Kyselyn tavoitteena oli saada tietoa taloushallinnon tradenomien koulutuksesta. Tarkoituksena oli myös selvittää, millaisia eroja tradenomien koulutuksesta löytyy eri ammattikorkeakoulujen välillä. Taloushallinnon yliopettajia pyydettiin vastaamaan taloushallinnon tradenomikoulutukseen liittyviin kysymyksiin. Lisäksi heitä pyydettiin arvioimaan valmistuvien tradenomien työllistymistilannetta ja tradenomikoulutuksen tulevaisuuden haasteita. Tarkoituksena oli myös selvittää millaisia kehittämistarpeita tradenomien koulutukseen liittyi tulevaisuudessa.

Kyselyn avulla pyrittiin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Millaisia eroja taloushallinnon tradenomien koulutuksessa on eri ammattikorkeakoulujen välillä?
2. Mitkä ovat tradenomikoulutuksen tulevaisuuden haasteita ja millaisia kehittämistarpeita koulutukseen liittyy?
3. Millaiset ovat taloushallinnon suuntautumisesta valmistuneiden tradenomien työllistymisnäkökulmat eri puolilla Suomea?

21.9.2006 lähetettyyn kyselyyn kuului saatekirje ja kyselylomake. Kysely lähetettiin sähköpostilla tutkimukseen mukaan valittujen ammattikorkeakoulujen liiketalouden laitoksien taloushallinnon yliopettajille tai suuntautumisvaihtoehdon vastaaville. Kysely lähti viidelle henkilölle eri puolella Suomea sijaitseviin ammattikorkeakouluihin.

Saatekirjeessä (LIITE 8) vastaajille kerrottiin kyselyn tarkoitus ja kyselyyn valitut osallistujat. Saatekirjeessä ilmoitettiin kyselyn suorittajan yhteystiedot siltä varalta, että vastaajilla ilmenisi kysymyksiä tutkimuksesta. Vastaajia pyydettiin palauttamaan lomake kyselyn suorittajalle sähköpostilla 29.9.2006 mennessä.

Kyselylomakkeen (LIITE 9) ensimmäisen sivun alkuosa koostui niin sanotuista taustamuuttujista. Tässä osassa kyselyä tiedusteltiin ammattikorkeakoulua, jossa kyselyn vastaajat toimivat yliopettajan/ suuntautumisvaihtoehdon vastaavana sekä kokemusta opetus-, yliopettajan/suuntautumisvaihtoehdon vastaavan, tutkimus- ja elinkeinoelämän tehtävissä. Ensimmäisen sivun loppuosa ja seuraavat kolme sivua käsittelivät nuorten koulutusta. Ensimmäisessä kysymyksessä vastaajia pyydettiin ilmoittamaan taloushallinnon nuorten koulutusohjelmassa vuosittainen opiskelijamäärä. Toinen kysymys koski taloushallinnon opetussuunnitelman tavoitteita. Joillakin kouluilla opetussuunnitelman tavoitteet saatiin opinto-oppaista, mutta kaikilla tavoitteita ei ollut saatavilla, joten niitä haluttiin kysyä erikseen kyselyssä. Kolmas kysymys käsitteli opetuksessa käytettäviä opetusmenetelmiä. Tähän kysymykseen vastaajat valitsivat annetuista vaihtoehdoista viisi merkittävintä opetusmenetelmää, joka heillä on käytössä. Vastaajia pyydettiin merkitsemään opetusmenetelmät tärkeysjärjestyksessä 1 – 5 (1=merkittävin).

Toisen sivun kysymykset olivat avoimia kysymyksiä. Kysymyksessä 4 tiedusteltiin, johtaako opintorakenne johonkin tiettyyn ammattiin tai asiantuntijuuteen. Kysymyksellä haluttiin selvittää, onko opintojaksoista koottavissa johonkin erikoisosaamiseen johtava kokonaisuus. Seuraavaksi kysymyksessä 5 vastaajia pyydettiin arvioimaan ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuuden huomioimista liiketalouden koulutuksessa. Kysymykset 6 ja 7 koskivat liiketalouden koulutusohjelman muutostyötä. Toisen sivun viimeinen kysymys liittyi koulutusohjelman työelämäyhteyksiin.

Kolmannen sivun kysymykset käsittelivät opinnäytetyötä ja työharjoittelua. Vastaajilta kysyttiin opinnäytetyöprosessiin liittyvistä opintojaksoista ja opinnäytetöiden aiheista kysymyksissä 9 – 11. Kysymykset 12 – 14 koskivat työharjoittelun ajankohtaa. Lisäksi vastaajilta kysyttiin harjoittelun suorittamispaikkakuntaa ja ulkomailla suoritettavan harjoittelun yleisyyttä.

Seuraavissa nuorten koulutukseen liittyvissä kysymyksissä vastaajat arvioivat tradenomien työllisyysnäkyviä. Vastaajilta kysyttiin jo valmistuneiden työllisyysnäkymistä sekä pyydettiin arvioimaan ammattikorkeasta valmistuvien

tradenomien työllisyysnäkymiä tulevaisuudessa. Nuorten koulutukseen liittyvän osion kaksi viimeistä kysymystä koskivat tradenomikoulutuksen tulevaisuuden haasteita ja koulutuksen kehittämistarpeita.

Kyselyn seuraava osa käsitteli aikuiskoulutusta. Kyselyn tässä osiossa oli kolme kysymystä, joista kahdella ensimmäisellä kartoitettiin aikuiskoulutuksen osuutta liikelatouden koulutuksesta. Ensimmäisessä kysymyksessä vastaajilta kysyttiin, kuinka pitkään koulutusohjelmassa on ollut aikuiskoulutusta ja toisessa kysymyksessä vastaajia pyydettiin ilmoittamaan opiskelijoiden määrä aikuiskoulutuksen ryhmissä. Kolmas kysymys oli avoin kysymys, jossa vastaajia pyydettiin arvioimaan aikuiskoulutuksen opetussuunnittelun eroja nuorten koulutukseen verrattuna.

Kyselyn viimeinen osio koski erikoistumisopintoja. Tässä osiossa oli vain yksi kysymys, jossa vastaajia pyydettiin kertomaan liikelatouden koulutusohjelmassa järjestettävistä erikoistumisopinnoista.

5.2 Taustatiedot

Kyselylomake lähetettiin viiteen ammattikorkeakouluun, joista kolmesta saatiin vastaukset. Vastausprosentti on näin ollen 60 %. Kyselyyn vastanneet ammattikorkeakoulut ovat Helsingin liikelatouden ammattikorkeakoulu, Lahden ammattikorkeakoulu ja Rovaniemen ammattikorkeakoulu. Vaikka kyselyyn ei saatu vastauksia kaikista valituista ammattikorkeakouluista, voidaan todeta, että vastauksista saadaan kuitenkin vertailtavuutta eri ammattikorkeakoulujen välillä, sillä kyselyyn vastanneet koulut sijaitsevat eri puolilla Suomea ja joukossa on Helia suurimpana ja Rovaniemi yhtenä pienimmistä ammattikorkeakouluista.

Seuraavaksi on tarkasteltu vastaajien kokemustaustoja eri tehtävissä toimimisessa.

TAULUKKO 5. Vastaajien ammatillinen kokemus

	HELIA	LAMK	RAMK
Opetustehtävät	20	30	9
Yliopettajan/ suuntautumisvaihtoehdon vastaavan tehtävät	6	10	6
Tutkimustehtävät	-	2	-
Elinkeinoelämän tehtävät	5	2	10

Taulukosta 5 nähdään, että kaikilla vastaajilla on takanaan pitkä kokemustausta opetustehtävissä toimimisesta ja heidän voidaan todeta toimineen myös yliopettajan tehtävissä jo pitkään. Kaikki vastaajat ovat lisäksi toimineet elinkeinoelämän tehtävissä. Tutkimustehtävissä ammattikorkeakoulun ulkopuolella ei sen sijaan ole toiminut kuin yksi vastaajista.

Kyselyssä selvisi, että taloushallinnon opiskelijoiden määrä vaihtelee eri ammattikorkeakoulujen välillä. Rovaniemellä ja Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulussa ei ole erillistä koulutusohjelmaa taloushallinnon suuntautumisvaihtoehdolle, joten niissä taloushallinnon opiskelijoiksi on katsottu taloushallinnon syventäviä opintoja valitsevat opiskelijat. Taulukossa 6 on esitetty liiketalouden laitoksien nuorten aloituspaikat syksyn 2006 liiketalouden koulutuksessa ja taloushallinnon opiskelijamäärät yhdessä vuosiryhmässä.

TAULUKKO 6. Liiketalouden koulutuksen opiskelijamäärät

	HELIA	LAMK	RAMK
Liiketalouden koulutusohjelman aloituspaikat	170	75	40
Taloushallinnon opiskelijat	57	25	15

Vastauksista nähdään, että taloushallinnon opiskelijoita on vähiten Rovaniemen ammattikorkeakoulussa ja eniten Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulussa. Verrattaessa taloushallinnon opiskelijamääriä liiketalouden koulutusohjelmien aloituspaikkoihin nähdään, että Helsingin liiketalouden laitoksella taloushallintoa opiskelee noin 34 %, Lahdessa noin 33 % ja Rovaniemellä noin 37 % kaikista koulutusohjelman opiskelijoista. Kaikissa tutkimuksessa mukana olevissa ammattikorkeakouluissa taloushallinnon opiskelijoiden osuus koko liiketalouden koulutuksen opiskelijoista on siis noin kolmannes.

5.3 Nuorten koulutus

Kyselylomakkeen seuraavat kysymykset koskivat liiketalouden koulutusohjelman nuorten koulutusta. Ensimmäiseksi vastaajilta kysyttiin koulutuksessa käytettäviä opetusmenetelmiä. Käytetyt opetusmenetelmät on havainnollistettu vastaajien ilmoittamassa tärkeysjärjestyksessä taulukkoon 7.

TAULUKKO 7. Merkittävimmät opetusmenetelmät

	HELIA	LAMK	RAMK
Luennot	1	1	1
Projektit			3
Harjoitustyöt	3	2	
Ryhmätyöt	2		5
Oppimistehtävät		3	2
Oppimispäiväkirja			
Case-menetelmä		4	
PBL-menetelmä	5		
Verkko-opetus	4		4
Kirjallisuudentit		5	
Työelämä/yritysvierailut			
Muu, mikä			

Kuten taulukosta 7 voidaan nähdä, kaikki vastaajat ilmoittivat merkittävimmäksi opetusmenetelmäksi luennot. Seuraavaksi eniten opetuksessa käytetään vastausten perusteella harjoitus- ja ryhmätöitä sekä oppimistehtäviä. Projektit ovat yksi merkittävimmistä opetusmenetelmistä Rovaniemen ammattikorkeakoulussa, mutta muissa ne eivät näyttäisi kuuluvan merkittävimpien menetelmien joukkoon. Samoin ainoastaan Lahden ammattikorkeakoulu mainitsee kirjallisuudentit käytetyiksi opetusmenetelmiksi. Myöskään oppimispäiväkirjojen käyttö opetuksessa ei ole vastausten perusteella suosittua.

Uusista opetusmenetelmistä case-menetelmä ja PBL eli Problem Based Learning-menetelmä ovat käytössä joissain kouluissa, mutta ne eivät ole kaikista merkittävimpiä menetelmiä. Uusiin opetusmenetelmiin mukaan luettava verkko-opetus ei vastausten perusteella ole sekään vielä noussut kovin tärkeäksi opetusmuodoksi, mutta kuuluu kuitenkin käytetyimpien joukkoon Helsingissä ja Rovaniemellä. Opetusmenetelmien käytössä on havaittavissa selviä eroja koulujen välillä. Pääpiirteissään vastaajien kouluissa on käytössä samoja opetusmenetelmiä, mutta niiden merkitysasteet vaihtelevat. Luennot ovat ainoa opetusmenetelmä, jonka kaikki vastaajat ilmoittivat kuuluvan viiden merkittävimmän menetelmän joukkoon.

Seuraavaksi vastaajilta kysyttiin, johtaako taloushallinnon opintorakenne johonkin tiettyyn ammattiin tai asiantuntijuuteen. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulun opintojen rakenne suosii laaja-alaisuutta ja opiskelijan omat valinnat ohjaavat sen, mihin ammattiin opiskelija valmistuttuaan työllistyy. Opiskelijoilla on mahdollisuus valita tiettyyn tehtäviin ohjaavia opintopolkuja. Lahden ammattikorkeakoulussa opintorakenne johtaa muun muassa teollisten konsernien taloushallinnon tehtäviin, esimerkiksi controllerina, pankkien rahoitustehtäviin ja tilitoimistotehtäviin. Rovaniemen ammattikorkeakoulussa opintorakenteella ei tähdätä varsinaisesti mihinkään tiettyyn ammattiin, mutta opintoihin sisältyy mahdollisuus suorittaa HTM-opintojen perusopinnot.

Kysymyksessä 5 vastaajia pyydettiin arvioimaan ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuuden huomioimista liiketalouden koulutuksessa. Liiketalouden

koulutuksessa aluevaikuttavuus on vastaajien mukaan otettu huomioon ammattikorkeakoulun strategiassa, painopistealueissa ja sitä kautta opintojaksojen suunnittelussa. Alueen koulutustason nostamiseksi toiminnan tulee vastaajien mukaan olla pitkäjänteistä ja liikelaitosten ja julkisten organisaatioiden kanssa tehdään yhteistyötä. Vahvuuksina nähdään suuri korkea-asteen koulutusmäärä, monialaisuuden tarjoamat edut sekä panostukset T & K -toimintaan. Myös hyvät verkostot, projektiosaaminen ja joustava toimintatapa ovat tärkeitä aluevaikuttavuuden tehostamiseksi.

Seuraavaksi tarkastellaan opetussuunnitelmien muutostyötä. Vastauksista ilmeni, että muutostyöhön vaikuttavat kaikissa kyselyyn vastanneissa ammattikorkeakouluissa toimintaympäristön muutokset. Elinkeinoelämän odotukset ja ammattikorkeakoulun omat tavoitteet ohjaavat muutostyötä, ja myös opiskelijoiden edustusta on mukana opetussuunnittelussa.

Ammattikorkeakouluihin tulevat uudet ihmiset ja heiltä saatavat uudet ajatukset kuten myös muuttuvat opetusmenetelmät tuovat jatkuvaa muutosta opetussuunnitelmiin. Ammattikorkeakoulut uudistavat opetussuunnitelmiaan eri tahtiin. Helsingin liikelatouden ammattikorkeakoulussa opetussuunnitelma uudistetaan noin kolmen vuoden välein. Vastaavasti Lahden ammattikorkeakoulussa on tällä hetkellä meneillään 5. uudistustyö. Rovaniemellä opetussuunnitelma on uudistettu 2005 ja jälleen syksyllä 2007 otetaan käyttöön uusi opetussuunnitelma.

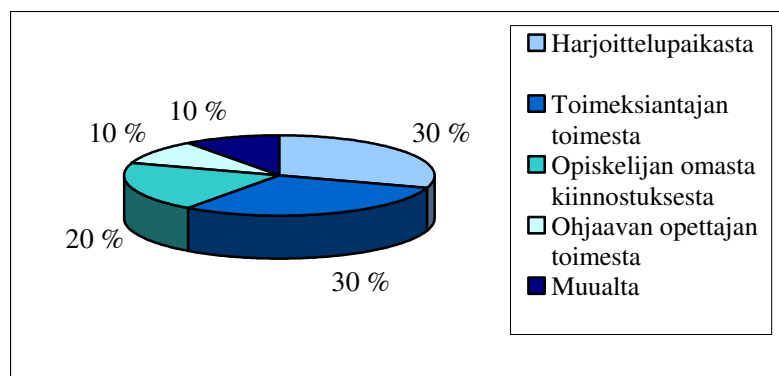
Ammattikorkeakoulun työelämäyhteyksiin liittyen vastaajille esitettiin kysymyksiä työharjoittelusta ja opinnäytetyöprosessista. Taulukkoon 8 on koottu liikelatouden koulutusohjelmien muut työelämäyhteydet harjoittelun lisäksi. Vastausten perusteella voidaan todeta, että tärkeimmät työelämäyhteydet työharjoittelun ohella liittyvät opinnäytteisiin. Myös erilaiset projektit ja hankkeet koulujen ja elinkeinoelämän kesken ovat yleisiä. Työelämäyhteydet ovat melko samanlaiset eri ammattikorkeakouluissa ja yhteistyötä tehdään selvästikin paljon eri muodoissa.

TAULUKKO 8. Työelämäyhteydet

	HELIA	LAMK	RAMK
Opinnäytetyöt	x	x	x
Projektit		x	x
Erilaiset hankkeet	x		x
Asiantuntijaluennotsijat		x	
Partner-sopimukset	x		

Kyselylomakkeen kolmannen sivun kysymykset käsittelevät opinnäytetyötä ja työharjoittelua. Vastaaajien ilmoittamia opinnäytetyötä tukevia opintojaksoja ovat johdatus opinnäytetyöhön ja tieteelliseen kirjoittamiseen (RAMK), tutkimustyö (HELIA), tilastolliset analyysit ja tutkimusmenetelmät (LAMK). Kaikissa kolmessa ammattikorkeakoulussa järjestetään siis tutkimustyöhön johdattavaa opetusta ennen opinnäytetyön laatimisen aloittamista. Lisäksi Lahden ammattikorkeakoulun vastauksessa mainittiin työharjoitteluprosessi ja Rovaniemen ammattikorkeakoulussa opinnäytetyöklänikka. Kaikissa kouluissa opinnäytetyöprosessiin kuuluvat luonnollisesti ohjauskäynnit ja opinnäytetyöseminaarit.

Seuraavassa tarkastellaan opinnäytetöiden aiheita. Kyselyssä esiin tulleita taloushallinnon opinnäytetöiden aiheita ovat muun muassa johdon laskentatoimi, sähköinen liiketoiminta, verotus ja sukupolven vaihdokset yrityksissä. Kaikki vastauksissa mainitut opinnäytetöiden aiheet on esitetty liitteessä 10. Kuviossa 11 on havainnollistettu opinnäytetöiden aiheiden hankkimista.

KUVIO 11. Opinnäytetöiden aiheiden hankkiminen

Kuviosta nähdään, että yleisimmin opinnäytetöiden aiheet saadaan harjoittelupaikasta tai muun toimeksiantajan toimesta. Kaikissa kolmessa kyselyyn vastanneessa ammattikorkeakoulussa opiskelijan työharjoitteluyritys ja muu toimeksiantaja olivat yleisimmät opinnäytetyön aiheen hankkimispaikat. Heliassa opinnäytetöiden aiheet saadaan yksinomaan joko harjoittelupaikasta tai muulta toimeksiantajalta. Seuraavaksi yleisin opinnäytetyön aiheen hankkimistapa on opiskelijan oma kiinnostus. Lisäksi Rovaniemen ammattikorkeakoulussa opinnäytetöiden aiheita saadaan myös perheyrietyksien toimeksiantoina.

Seuraavaksi tarkastellaan työharjoitteluun liittyviä kysymyksiä. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulussa ja Lahden ammattikorkeakoulussa harjoittelu suoritetaan yhdessä osassa. Sen sijaan Rovaniemellä opiskelijat suorittavat harjoittelun kahdessa osassa. Harjoittelun ensimmäinen osa, perusharjoittelu, suoritetaan toisena vuotena ja syventävä harjoittelu kolmantena vuonna. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulussa työharjoittelu suoritetaan 5. lukukaudella eli kolmannen vuoden syksyllä. Lahdessa harjoittelu sijoittuu 3. lukuvuoden loppuun, josta se jatkuu kesään. Lukuvuonna 2005 – 2006 työharjoittelun ajankohta Lahdessa oli 6.3.–21.7.06.

Lahdessa ja Rovaniemellä opiskelijat suorittavat työharjoittelujaksonsa pääasiassa ammattikorkeakoulun alueella. Rovaniemellä monet opiskelijat ovat kotoisin lähialueelta, joten se lisää harjoittelun sijoittumista alueelle. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulun opiskelijat suorittavat harjoittelun vaihtelevasti sekä ammattikorkeakoulun alueella että esimerkiksi kotipaikkakunnallaan. Harjoittelun suorittaminen ulkomailla on sen sijaan vähäistä kaikissa kolmessa ammattikorkeakoulussa. Vain muutama kaikista liiketalouden opiskelijoista suorittaa vuosittain harjoittelunsa tai osan siitä ulkomailla.

5.4 Työllisyysnäkymät ja tulevaisuuden haasteet

Kyselyyn vastaajia pyydettiin arvioimaan taloushallinnon tradenomien työllistymisnäkymiä. Helsingin liiketalouden laitokselta valmistuneiden työllistymisnäkymät ovat olleet hyvät ja työllistymisen uskotaan olevan turvattua myös jatkossa. Samoin Lahdessa valmistuneet ovat työllistyneet hyvin ja valmistuneiden joukossa on vain poikkeuksellisesti ollut työttömiä. Rovaniemen ammattikorkeakoulussa työllistymisprosentti on ollut noin 70 %, mistä voidaan päätellä, että siellä valmistuneet eivät työllisty yhtä hyvin. Tulevaisuuden näkymistä Rovaniemen ammattikorkeakoulussa arvioidaan julkishallintoon vapautuvan lähiaikoina paljon paikkoja suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle. Muilla aloilla työllisyys sen sijaan ei ole kovin hyvä. Samoin Lahden ammattikorkeakoulussa uskotaan suurten ikäluokkien eläkkeelle jäämisen takaavan opiskelijoille entistä paremmat työllistymisnäkymät.

Kaksi viimeistä nuorten koulutusta käsitellyttä kysymystä koskivat tradenomikoulutuksen tulevaisuuden haasteita ja kehittämistarpeita. Vastaajat näkivät koulutuksen tulevaisuuden haasteina globalisaation ja teknologian kehityksen sekä yhteiskunnassa ja korkeakoulujärjestelmässä tapahtuvat muutokset. Tämän päivän työelämässä tärkeinä pidetään muutoksensietokykyä sekä joustavuutta ja tradenomien koulutuksessa pyritään vastaamaan näihin haasteisiin. Myös tietojärjestelmien tehokas hyväksikäyttö on entistä tärkeämpi osa koulutusta tulevaisuudessa.

Tradenomien koulutuksen kehittämistarpeiksi vastaajat kokivat kokonaisuuksien hallinnan ja tiedonhankkimishalukkuuden kehittämisen. Myös kansainvälistymisen vaatimukset asettavat muutospaineita koulutukselle. Tulevaisuuden haasteissa mainittujen muutosten asettamat tarpeet ohjaavat koulutuksen kehittämistä ja koulutuksen laadusta halutaan huolehtia myös tulevaisuudessa. Koulutukseen halutaan sisällyttää lisää syventäviä, erikoisosaamista tuottavia opintoja.

5.5 Aikuiskoulutus ja erikoistumisopinnot

Kyselylomakkeen viimeiset kysymykset koskivat aikuiskoulutusta ja erikoistumisopintoja. Kaikissa kyselyyn vastanneissa kouluissa aikuiskoulutuksella on takanaan pitkä historia. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulussa aikuiskoulutusta on järjestetty 10 vuoden ajan ja Lahden ammattikorkeakoulussa vuodesta 1994 lähtien. Myös Rovaniemen ammattikorkeakoulussa aikuiskoulutusta on ollut pitkään, jo ammattikorkeakoulun alkuajoista lähtien. Koulu on perustettu vuonna 1996 ja vakinaistettu 1998.

Taloushallinnon aikuisten koulutusohjelmien opiskelijamäärät eroavat toisistaan koulujen välillä. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulun aikuisten koulutuksessa on vuosittain noin 100 uutta opiskelijaa, kun nuorten koulutusohjelmassa sisäänotto on 170. Lahdessa taloushallinnon aikuiskoulutuksessa on vuosittain yhteensä noin 60 opiskelijaa. Lahdessa yhden vuosikurssin nuortenryhmän koko on noin 25 opiskelijaa, joten vuosiryhmiksi muutettuina aikuiskoulutuksessa taloushallintoa opiskelevien määrä on hieman suurempi, noin 30 opiskelijaa. Rovaniemellä aikuiskoulutuksessa on vuosittain noin 15 opiskelijaa, mikä on saman verran kuin nuorten koulutuksessa.

Aikuiskoulutuksen opetussuunnittelu eroaa nuorten koulutuksesta vastaajien mukaan erityisesti opetusmenetelmien osalta. Menetelmät ovat joustavampia ja oppimistehtäviä tehdään enemmän opiskelijoiden omista työpaikoista. Aikuisopiskelijat saavat ammattikorkeakouluissa vaihtelevasti korvaavuutta aiemmista opinnoistaan. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulussa esimerkiksi merkonomien tutkinnon suorittanut voi näytöin suorittaa 33 opintopistettä ja osaamisen tunnistamista yritetään mahdollisuuksien mukaan tehdä laajemminkin. Lahdessa opinnoista korvataan 45 opintopistettä ja lisäksi melkein kaikki opiskelijat saavat työharjoittelun hyväksiluetuksi. Rovaniemen ammattikorkeakoulussa merkonomitaustan omaavat aikuisopiskelijat saavat aiemmista opinnoistaan 30 opintopisteen hyväksiluvun tradenomitutkintoon sisältyvistä opinnoista. Aikuisten koulutuksessa opiskelu kestää noin 2,5 vuotta ja opetusta järjestetään pääasiassa iltaisin.

Liiketalouden koulutusohjelmissa järjestettävät erikoistumisopinnot on koottu ammattikorkeakouluittain taulukkoon 9. Rovaniemen ammattikorkeakoulussa ei tällä hetkellä järjestetä erikoistumisopintoja. Aiemmin siellä on ollut mahdollisuus suorittaa kansainvälisen markkinoinnin erikoistumisopinnot. Lahdesta kerrottiin lisäksi, että siellä on järjestetty erikoistumisopintoja vuodesta 1999 lähtien ja vuosittain opiskelijoita on noin 20.

TAULUKKO 9. Erikoistumisopinnot

HELIA	LAMK
Tuloksellisen esimiestyön erikoistumisopinnot	Tilintarkastuksen ja taloushallinnon erikoistumisopinnot
Työyhteisöviestinnän erikoistumisopinnot	Kv-erikoistumisopinnot
International Business Acumen (IBA)	Julkistalouden erikoistumisopinnot

Pääpaino erikoistumisopinnoissa Lahden ammattikorkeakoulussa on tilintarkastuksen ja taloushallinnon opinnoissa. Taulukosta nähdään, että Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulussa ja Lahden ammattikorkeakoulussa järjestettävät erikoistumisopinnot ovat erilaisia. Helsingissä painopisteet ovat esimiestyössä ja viestinnässä, kun Lahdessa keskitytään tilintarkastukseen ja syventämään taloushallinnon osaamista

5.6 Johtopäätökset

Kyselyn tavoitteena oli saada tietoa taloushallinnon tradenomien koulutuksesta ja selvittää millaisia eroja tradenomien koulutuksesta löytyy eri ammattikorkeakoulujen välillä. Lisäksi haluttiin selvittää tradenomien työllistymistilannetta ja tradenomikoulutuksen tulevaisuuden haasteita ja kehittämistarpeita. Aiemmin on tehty päätelmiä opintorakenteiden eroista tutkimuksessa mukana olleiden ammattikorkeakoulujen koulutusrakenteiden

vertailun avulla. Opinnäytetyön yhteenvedossa on esitetty kyselytutkimuksen ja koulutusrakenteiden vertailun tulokset yhdistettyinä.

Opetuksessa käytettyjä opetusmenetelmiä kysyttäessä selvisi, että luennot ovat käytetyin menetelmä kaikissa kolmessa kyselyyn vastanneessa ammattikorkeakoulussa. Seuraavaksi eniten opetuksessa käytetään harjoitus- ja ryhmätöitä sekä oppimistehtäviä. Vaikka opetusmenetelmissä on nähtävissä yhtäläisyyksiä koulujen välillä, löytyy niistä myös joitain eroavaisuuksia. Eri opetusmenetelmiä painotetaan eri kouluissa eri tavalla. Vastauksista voi päätellä, että jotkin menetelmät ovat toisien koulujen opetuksessa enemmän käytössä kuin toisissa. Esimerkiksi Lahden ammattikorkeakoulun vastauksesta ilmenee, että tärkeimpiin opetusmenetelmiin kuuluu case-menetelmän käyttö opetuksessa, kun taas Helsingin liiketalouden ja Rovaniemen ammattikorkeakoulun vastauksissa case-menetelmää ei ole mainittu ollenkaan. Vastaavasti Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulusta ilmoitettiin yhdeksi merkittävimmistä opetusmenetelmistä PBL-menetelmä, jota ei muissa kouluissa lueta lainkaan merkittävämpien opetuksessa käytettävien menetelmien joukkoon. Myös verkko-opetus näyttäisi vastausten perusteella olevan laajemmin käytössä Helsingissä ja Rovaniemellä kuin Lahdessa.

Vastauksista on nähtävissä eroja siinä, miten ammattikorkeakoulujen opintorakenteet on suunniteltu johonkin tiettyyn ammattiin tai asiantuntijuuteen johtamisessa. Lahden ammattikorkeakoulussa opintojen rakenne on selvempi ja johtaa todennäköisemmin taloushallinnon alalle sijoittumiseen. Myös opetuksen suunnittelussa kiinnitetään huomiota siihen, että opinnot tähtäävät johonkin tiettyyn ammattiin, jonka opiskelijan kiinnostus lopulta ratkaisee. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulussa ja Rovaniemen ammattikorkeakoulussa ei sen sijaan ole lainkaan käytössä varsinaisia suuntautumisvaihtoehtoja, vaan opiskelijan omat valinnat määräävät, mihin ammattiin opinnot johtavat. Helsingissä ja Rovaniemellä opiskelijalla on siis laajemmat mahdollisuudet opiskella esimerkiksi taloushallinnon, markkinoinnin ja juridiikan opintoja valintojensa mukaan. Lahden ammattikorkeakoulussa nähdäänkin selvemmin opintojen johtaminen tiettyyn ammattiin, esimerkiksi controllerin tehtäviin, kun

taas kahdessa muussa tutkitussa ammattikorkeassa painotetaan opintojen laaja-alaisuutta, josta opiskelijat muokkaavat itselleen sopivan asiantuntijuuspolun.

Opinnäytetöitä ja työharjoittelua koskevista vastauksista selvisi, että yleisimmin taloushallinnon opinnäytetöiden aiheet saadaan harjoittelupaikasta tai muun toimeksiantajan toimesta. Lisäksi Rovaniemen ammattikorkeakoulussa yksi tärkeä opinnäytetöiden aiheiden hankkimislähde on alueen perheyrytykset. Taloushallinnon opinnäytetöiden aiheet liittyvät useimmiten johdon laskentatoimeen, sähköiseen liiketoimintaan, taloushallinnon kehittämiseen ja verotukseen. Kouluissa järjestetään erilaisia opinnäytetyöprosessia tukevia opintojaksoja, jotka liittyvät tutkimustyön tekemiseen ja tieteelliseen kirjoittamiseen.

Työharjoittelu suoritetaan Rovaniemen ammattikorkeakoulua lukuun ottamatta kyselyyn vastanneiden ammattikorkeakouluissa yhdessä osassa. Rovaniemen ammattikorkeakoulussa harjoittelu suoritetaan kahdessa osassa ja se sisältää toisen opiskeluvuoden perusharjoittelun sekä kolmannen vuoden syventävän harjoittelun. Pääosin harjoittelu sijoittuu ammattikorkeakoulun omalle alueelle, mutta opiskelijat suorittavat harjoittelujaksoja myös erimerkiksi kotipaikkakuntiansa alueilla. Työharjoittelun suorittaminen ulkomailla on kaikissa kolmessa ammattikorkeakoulussa vähäistä, vain muutama opiskelija vuosittain lähtee ulkomaille harjoittelujaksonsa ajaksi.

Opetussuunnitelmien muutostyöhön vaikuttavat vastaajien mukaan muun muassa toimintaympäristön muutokset, elinkeinoelämän odotukset sekä ammattikorkeakoulun omat tavoitteet. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulussa sekä Lahden ammattikorkeakoulussa on juuri otettu käyttöön uudet opetussuunnitelmat ja Rovaniemellä uudistettu opetussuunnitelma tulee voimaan syksystä 2007 lähtien. Verrattaessa uusia opetussuunnitelmia vanhoihin on nähtävissä rankkojakin muutoksia. Opinnöt näyttäisivät olevan menossa enemmän opiskelijan omista valinnoista riippuviksi, entisen pakollisia opintoja painottavan mallin sijaan. Helsingissä ja Rovaniemellä käytössä olevissa opetussuunnitelmissa ei ole enää suuntautumisvaihtoehtoja, mutta Lahdessa on

syksyllä 2006 alkaneessa opetussuunnitelmassa erikseen taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto.

Ammattikorkeakoulujen aluevaikuttavuus on yksi niiden tärkeimmistä tehtävistä. Liiketalouden koulutuksessa aluevaikuttavuus on vastaajien mukaan otettu huomioon ammattikorkeakoulujen strategiassa, painopistealueissa ja sitä kautta myös itse opintojen suunnittelussa. Ammattikorkeakoulujen alueiden koulutustason nostaminen ja ylläpitäminen koetaan tärkeäksi. Toiminnan pitkäjänteisyys ja yhteistyö yritysten ja julkisten organisaatioiden kanssa ovat merkittäviä tekijöitä aluevaikuttavuuden kannalta. Vahvuuksina vastaajat näkivät suuren korkea-asteen koulutusmäärän, monialaisuuden tarjoamat edut sekä panostukset T & K -toimintaan. Ammattikorkeakouluilla on työharjoittelun lisäksi työelämäyhteyksiä opinnäytetöiden, projektien, erilaisten hankkeiden, ulkopuolisten asiantuntijaluonnoitsijoiden sekä partner -sopimusten kautta.

Vastaajat arvioivat taloushallinnon tradenomien työllistyvän hyvin myös jatkossa Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulun ja Lahden ammattikorkeakoulun alueilla. Rovaniemen ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työllistymisnäkömät eivät sen sijaan ole olleet yhtä hyviä, eikä tilanteen uskota parantuvan tulevaisuudessakaan, julkishallintoa lukuun ottamatta. Voisi siis todeta, että pääkaupunkiseudulla ja vielä Lahdenkin alueella tradenomit ovat työllistyneet hyvin, mutta pohjoisessa työllistymisnäkömät ovat huonommat. Rovaniemen ammattikorkeakoulussa työllistymisprosentti on ollut 70 %, josta voidaan päätellä, että alueella on enemmän työttömiä vastavalmistuneiden tradenomien joukossa, kuin eteläisemmässä Suomessa.

Taloushallinnon tradenomien koulutuksen tulevaisuuden haasteita ovat vastaajien mukaan yhteiskunnassa ja korkeakoulujärjestelmässä tapahtuvien muutosten tuomat haasteet. Muun muassa teknologiassa tapahtuva kehitys asettaa paineita koulutuksen kehittämiseksi ja tietojärjestelmien hyväksikäytön tehokasta koulutusta pidetäänkin tärkeänä osana tradenomien koulutusta tulevaisuudessa. Tämän ajan työelämässä muutoksensietokyky ja joustavuus ovat tärkeitä ominaisuuksia ja se pyritään ottamaan huomioon myös koulutuksessa.

Tradenomien koulutusta tulisi vastaajien mukaan kehittää tulevaisuuden haasteiden asettamien muutospaineiden suuntaisesti. Koulutuksen laadun säilyminen halutaan säilyttää myös tulevaisuudessa ja koulutusta kehitetään laajempien kokonaisuuksien hallinnan mahdollistamiseksi. Myös elinkeinoelämän kansainvälistymisen tuomat haasteet ohjaavat koulutuksen kehittämistä.

6 YHTEENVETO

Ammattikorkeakoulujärjestelmän luomisen keskeisiä tavoitteita oli kytkeä ammattikorkeakoulut kiinteäksi osaksi elinkeinoelämää ja alueellista kehittämistä. Koulutuksen laadun kehittäminen sekä yhteiskunnan ja työelämän muutosten huomioiminen koulutuksessa ovat keskeinen osa ammattikorkeakoulujen toimintaa. Ammattikorkeakoulututkinnot ovat lyhyehkön olemassaolonsa aikana vakiinnuttaneet asemansa työelämälähtöisinä korkeakoulututkintoina monilla eri aloilla. Ammattikorkeakouluista valmistuneet ovat työllistyneet hyvin ja heidän osaamistaan arvostetaan työ- ja elinkeinoelämässä.

Taloushallinnon tradenomikoulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille laaja-alainen osaaminen ja tuntemus taloushallinnon teoreettisista ja käytännöllisistä perusteista ja alan lainsäädännöstä. Valmistuneilla on myös hyvä talouselämän yleistuntemus, ajantasaiset tietotekniset taidot, taloushallinnon järjestelmien tuntemus ja riittävä kielitaito. Työnantajien on tutkittu pitävän tradenomeja käytännönläheisinä osaajina. Tradenomikoulutuksen on todettu antavan valmiuksia erityisesti ammatillisessa perusosaamisessa, kuten tiedonhankintataidoissa, kielitaidossa ja tietoteknisissä taidoissa. Työnantajien mielestä tradenomit sopivat erittäin hyvin koulutettaviksi asiantuntijatehtäviin

Tässä opinnäytetyössä haluttiin tutkia taloushallinnon tradenomien koulutusta ja sen kehittämistä. Opinnäytetyölle asetettiin kolme tutkimusongelmaa, joista ensimmäinen oli; Millaisia eroja taloushallinnon tradenomien koulutuksessa on eri ammattikorkeakoulujen välillä? Tämän opinnäytetyön tutkimuksen mukaan taloushallinnon tradenomien koulutuksessa on joitain eroja perus- ja

ammattiopintojen sisällöissä ja laajuudessa sekä myös kielten opetuksessa. Kaikissa ammattikorkeakouluissa ei ole enää taloushallinnon suuntautumisvaihtoehtoja, mikä tarkoittaa, etteivät opinnot välttämättä johda mihinkään tiettyyn taloushallinnon ammattiin tai asiantuntijuuteen. Myös ammattikorkeakouluissa järjestettävät erikoistumisopinnot ovat luonteeltaan erilaisia.

Ammattikorkeakoulujen opetusta säätelevät ammattikorkeakoululaki ja -asetus, jotka asettavat ammattikorkeakoulujen opintorakenteille tietyt vaatimukset, mutta opetussuunnitelmien sisällön ammattikorkeakoulut suunnittelevat itse. Tästä johtuen eri ammattikorkeakoulujen opintojen sisältyy toisistaan poikkeavia opintoja, vaikka niistä valmistuukin samaan tutkintoon.

Toinen tutkimusongelma oli, mitkä ovat tradenomikoulutuksen tulevaisuuden haasteita ja millaisia kehittämistarpeita koulutukseen liittyy. Vastaajien mielestä tradenomikoulutuksen tulevaisuuden haasteet liittyvät yhteiskunnassa ja elinkeinoelämässä tapahtuviin muutoksiin, kuten globalisaatioon ja teknologian kehitykseen. Tradenomien koulutuksen tulee tulevaisuudessa valmistaa muutoksensietokykyisiä ja joustavia alansa ammattilaisia niin kotimaisiin kuin kansainvälisiin toimintaympäristöihin. Koulutukseen liittyvät tulevaisuuden haasteet ohjaavat tradenomikoulutuksen kehittämistä. Yhteiskunnan ja koulutusjärjestelmän muutosten tuomat tarpeet ja kansainvälistymisen vaatimukset ovat huomioon otettavia seikkoja tradenomien koulutusta kehitettäessä.

Opinnäytetyön kolmantena tutkimusongelmana oli selvittää, millaiset ovat taloushallinnon suuntautumisesta valmistuneiden tradenomien työllistymisnäkymät eri puolilla Suomea? Tutkimustuloksista selvisi, että pääkaupunkiseudulla ja Päijät-Hämeessä tradenomit ovat työllistyneet hyvin ja myös tulevaisuudessa valmistuvien uskotaan työllistyvän helposti. Sen sijaan pohjoisemmassa Suomessa tradenomien työllistyminen on ollut heikompa eikä työllistymisen uskota juurikaan kohentuvan tulevaisuudessa. Suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtymisen uskotaan kuitenkin synnyttävän uusia työpaikkoja joka puolella maata.

Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää taloushallinnon tradenomien koulutusta ja sen kehittämistä viiden tutkimukseen mukaan valitun ammattikorkeakoulun avulla. Valitettavasti kaikista tutkimukseen valituista ammattikorkeakouluista ei saatu vastauksia kyselytutkimukseen. Tässä opinnäytetyössä tehtyjä johtopäätöksiä ei voi yleistää koskemaan kaikkia Suomen ammattikorkeakouluja otoksen pienuuden vuoksi. Tutkimuksesta saatiin kuitenkin tietoa tradenomien koulutuksesta ja sen kehittämistarpeista kyselyyn vastanneiden ammattikorkeakoulujen näkökulmista. Tutkimustuloksiin saatiin myös alueellista hajontaa, sillä kyselyyn vastanneet ammattikorkeakoulut sijaitsevat eri puolilla Suomea.

Tässä opinnäytetyössä tradenomien koulutusta ja sen kehittämistä tarkasteltiin taloushallinnon koulutuksen kehittäjän näkökulmasta. Ensimmäinen jatkotutkimusmahdollisuus olisi opiskelijoiden näkökulma koulutuksesta ja sen kehittämistarpeista. Tutkimuksessa saataisiin tietoa opiskelijoiden mielipiteistä opinnoista eri ammattikorkeakouluissa. Samalla voitaisiin kartoittaa opiskelijoiden mielipiteitä ja kokemuksia työllistymismahdollisuuksistaan ammattikorkeakoulujen alueilla.

Toisena jatkotutkimusehdotuksena on ammattikorkeakoulun jatkotutkinto. Ammattikorkeakoulun jatkotutkintokokeilujen ja vakinaistamisen myötä jatkotutkinnon suorittaneita on jo jonkin verran. Tutkimuksen voisi suorittaa joko opiskelijoiden näkökulmasta, jolloin tutkimuksella saataisiin tietoa opiskelijoiden mielipiteistä ja kokemuksista jatkotutkinnosta, sen hyödyllisyydestä ja kehittämistarpeista. Tutkimus voitaisiin kohdistaa myös koulutuksen kehittäjille, esimerkiksi yliopettajille, jolloin tutkimuksella saataisiin tietoa jatkotutkinnoista eri ammattikorkeakouluissa, koulutuksen suunnittelijoiden mielipiteitä jatkotutkinnosta ja sen tarpeellisuudesta sekä kehittämisestä.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Aaltola, J. & Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: PS - kustannus.

Ammattikorkeakoululaki 351/2003. Annettu Helsingissä 9.5.2003.

Ammattikorkeakouluopinnot 2005 -2007: tietoja ammattikorkeakouluopintoja suunnitteleville. 2005. Opetushallitus. Helsinki.

Ammattikorkeakoulusta valmistuneet työllistyvät hyvin. 2005. Tradenomiliiton jäsenlehti 04/2005, 4.

Erola, M. 2004. Tradenomi paiskii usein rutiinihommia. Talouselämä 28/2004, 40.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2000. Tutki ja kirjoita. 6. uudistettu laitos. Helsinki: Kirjayhtymä Oy

Huttula, T. & Katajamäki, H. 2002. Ammattikorkeakoulut alueidensa kehittäjinä – näkökulmia aluekehitystehtävän toteutukseen. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja. Helsinki : Edita Publishing Oy.

Kaupallinen koulutus pikaisesti remonttiin. 2006. Teollisuuden Näytelehti 03/2006, 11.

Lahden ammattikorkeakoulun opinto-opas 2003 – 2004. Lahden ammattikorkeakoulu 2003. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Laine, K., Stenström, M-L. & Valkonen, S. 2005. Ammattikorkeakoulut väylänä työelämään. Hallinnon ja kaupan, tekniikan ja liikenteen sekä sosiaali- ja terveysaloilta valmistuneiden työelämään sijoittuminen ja työelämätaidot. Tutkimuslauseita. Jyväskylän yliopisto, koulutuksen tutkimuslaitos.

Lampinen, O. (toim.) 1995. Ammattikorkeakoulut – vaihtoehto yliopistolle. Tampere: Gaudeamus Otatieto Oy.

Liiten, M. 2004. Nopea tie töihin. Helsingin Sanomat 11.02.2004.

Liljander, J. (toim.) 2002. Omalla tiellä – ammattikorkeakoulut kymmenen vuotta. Helsinki: Edita Prima Oy.

Mähönen, H. 2002. Korkeampaa koulutusta. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 10 vuotta. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tradenomikoulutuksen kolme suurinta haastetta lähivuosina. 2001.
Tradenomiliiton jäsenlehti 04/2001, 22.

Tradenomit menestyneet hyvin työmarkkinoilla. 2006.
Etelä-Suomen Sanomat 16.3.2006.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 352/2003. Annettu Helsingissä
9.5.2003.

Vesala, P. 2001. Oppivuus ammattikorkeakoulussa:
Liiketoimintasuunnitelmaopintojakson kehittäminen toimintatutkimuksena.
Väitöskirja. Lapin yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta. Rovaniemi.

Painamattomat lähteet

Amk-jatkotutkinto 2006. <http://domino.hamk.fi/amkjatko.nsf?OpenDatabase>,
4.8.2006

Arene 2006a. Ammattikorkeakoulut.
<http://www.arene.fi/ammattikorkeakoulut/ammattikorkeakoulut.htm>, 1.6.2006.

Arene 2006b. Ammattikorkeakoulut, koulutus.
<http://www.arene.fi/ammattikorkeakoulut/koulutus.htm>, 1.6.2006.

EVTEK-ammattikorkeakoulu 2006. <http://www.evtek.fi>, 14.8.2006.

Haaga ammattikorkeakoulu 2006. <http://www.haaga.fi>, 14.8.2006.

Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu 2006. <http://www.helia.fi>, 10.6.2006.

Hämeen ammattikorkeakoulu 2006. <http://hamk.fi>, 14.8.2006.

Kalliomäki, A. 2006. Ammattikorkeakouluverkosta tiiviimpi mutta vahvempi.
OPM-tiedote. <http://www.arene.fi>, 8.9.2006.

Lahden ammattikorkeakoulu 2006. <http://www.lamk.fi>, 10.6.2006.

Leskinen, J. & Saapunki, J. 2004. Ammattikorkeakoulujen organisatoriset
valmiudet yritysyhteistyöhön. PKT-säätiön selvitys. http://ktm.elinar.fi/ktm_jur,
10.9.2006

Opetushallitus 2006. Koulutusjärjestelmä. <http://www.oph.fi>, 1.6.2006.

Opetusministeriö 2006a. Koulutus, koulutusjärjestelmä.

<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutusjaerjestelmae/?lang=fi>, 1.6.2006.

Opetusministeriö 2006b. Koulutus, ammattikorkeakoulutus.

<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/?lang=fi>, 01.6.2006

Opetusministeriö 2006c. Ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus,

opiskelijamäärät 2005.<http://www.csc.fi/amkota/taulukot/v2005/9.pdf>, 11.8.2006

Opintoluotsi 2006a. Tutkinnot, koulutusjärjestelmä.

<http://www.opintoluotsi.fi/fi-fi/tutkinnot/koulutusjarjestelma/>, 10.6.2006.

Opintoluotsi 2006b. Oppilaitokset, ammattikorkeakoulut.

<http://www.opintoluotsi.fi/fi-FI/oppilaitokset/ammattikorkeakoulut/>, 10.6.2006.

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu 2006. <http://www.ncp.fi>, 10.6.2006.

Rovaniemen ammattikorkeakoulu 2006. <http://www.ramk.fi>, 10.6.2006.

Tilastokeskus 2006. Ammattikorkeakoulujen opiskelijamäärä kasvoi hieman vuonna 2005. http://www.tilastokeskus.fi/til/akop/2005/akop_2005_2006-03-13_tie_001.html, 10.6.2006.

Tradenomien asenteet työmarkkinoita kohtaan kovenemassa. STT Pressi.com 2006. <http://www.pressi.com/fi/tulostettava/100300.html>, 28.9.2006.

Tradenomiliitto 2006a. Tradenomikoulutus. <http://www.tradenomiliitto.fi>, 1.6.2006.

Tradenomiliitto 2006b. Ammattikorkeakoulujen jatkotutkinnot.

<http://www.tradenomiliitto.fi>, 25.9.2006.

Tradenomiliitto 2006c. Tradenomien sijoittuminen työelämässä.

<http://www.tradenomiliitto.fi>, 9.9.2006.

Vaasan ammattikorkeakoulu 2006. <http://www.puv.fi>, 10.06.2006.

**Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat, opiskelijat ja tutkinnot
opiskelumaakunnittain 2005**

Opiskelumaakunta	Uusia opiskelijoita	Opiskelijoita	Tutkintoja
Manner-Suomi	36 812	132 428	21 359
Uusimaa	9 483	34 470	5 509
Itä-Uusimaa	426	1 346	202
Varsinais-Suomi	3 070	10 678	1 688
Satakunta	1 701	6 205	985
Kanta-Häme	1 486	5 200	873
Pirkanmaa	2 730	9 925	1 768
Päijät-Häme	1 401	5 677	844
Kymenlaakso	1 139	4 466	747
Etelä-Karjala	928	2 954	462
Etelä-Savo	1 359	4 678	904
Pohjois-Savo	1 864	6 793	1 225
Pohjois-Karjala	1 140	3 985	664
Keski-Suomi	1 911	6 871	1 065
Etelä-Pohjanmaa	1 278	4 559	756
Pohjanmaa	1 497	5 693	813
Keski-Pohjanmaa	476	1 767	260
Pohjois-Pohjanmaa	2 562	9 133	1 298
Kainuu	619	1 876	342
Lappi	1 742	6 152	954
Ahvenanmaa	99	355	38
Ahvenanmaa	99	355	38
Yhteensä	36 911	132 783	21 397

Tradenomeja valmistavat ammattikorkeakoulut

(tradenomikoulutuksen vuoden 2005 aloituspaikat nuorten ja aikuisten koulutus yhteensä)

- Arcada - Nylands svenska yrkehögskola (100)
- Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu (151)
- EVTEK-ammattikorkeakoulu (300)
- HAAGA ammattikorkeakoulu (574)
- Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu (1057)
- Hämeen ammattikorkeakoulu (236)
- Jyväskylän ammattikorkeakoulu (327)
- Kajaanin ammattikorkeakoulu (165)
- Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu (225)
- Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu (186)
- Kymenlaakson ammattikorkeakoulu (254)
- Lahden ammattikorkeakoulu (245)
- Laurea ammattikorkeakoulu (903)
- Mikkelin ammattikorkeakoulu (230)
- Oulun seudun ammattikorkeakoulu (570)
- Pirkanmaan ammattikorkeakoulu (200)
- Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu (235)
- Rovaniemen ammattikorkeakoulu (131)
- Satakunnan ammattikorkeakoulu (426)
- Savonia-ammattikorkeakoulu (320)
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu (319)
- Tampereen ammattikorkeakoulu (285)
- Turun ammattikorkeakoulu (528)
- Vaasan ammattikorkeakoulu (260)
- Yrkeshögskolan Sydväst (60)

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU			
2006-2007	OP	2005-2006	OP
PERUSOPINNOT	64	PERUSOPINNOT	64
Kaikille pakolliset yhteiset perusopinnot	14	Kaikille yhteiset perusopinnot	14
Suomen kieli ja viestintä	4	Suomen kieli ja viestintä	4
Ruotsin kieli	3	Ruotsin kieli	3
Vieras kieli	3	Vieras kieli	3
Yrittäjyysopinnot	4	Yrittäjyysopinnot	4
Liiketalouden yhteiset perusopinnot	50	Koulutusohjelman perusopinnot	50
Oppimisen menetelmät	1	Informaatioteknologia	9
Oppimisen menetelmä	1	Työvälineohjelmat	4
Toimiva yritys	26	Tekstinkäsittely	3
Innovaatio-, tiimi- ja projektitoiminta	4	Yrityksen tietojärjestelmät	2
Henkilöstö	4	Toimintaympäristö	9
Talouden ohjaus	4	Henkilöstö	3
Asiakassuhteet ja markkinointi	4	Kansantalous	3
Logistiikka	4	Oikeudelliset lähtökohdat	3
Yritys ja kansantalous	3	Taloudenohjaus	13
Yrityksen juridinen toimintaympäristö	3	Yrityksen laskentajärjestelmät	8
Työvälineet	10	Rahoitusmarkkinat	2
Tekstit, taulukot ja esitysmateriaalit	6	Talous- ja rahoitusmatematiikka	3
Talous- ja rahoitusmatematiikka	4	Asiakassuhteet	5
Viestintä	13	Asiakassuhteet ja markkinointi	5
Yritysviestintä	4	Logistiikka	4
Kielet	9	Logistiikka	4
		Innovaatiotoiminta	4
		Innovaatiotoiminnan perusteet	4
		Viestintä	6
		Presentation skills	3
		Yritysviestintä	3
SUUNTAUTUMISALAN AMMATTIOPINNOT	86	AMMATTIOPINNOT	86
Yhteiset ammattiopinnot, pakolliset	56	Yrityksen liiketoimintasuunnitelma	8
Liiketoimintasuunnitelma	10	Kirjanpito ja tilinpäätös	11
Kirjanpito ja tilinpäätös	10	Verotus- ja tilinpäätössuunnittelu	8
Verotus ja tilinpäätössuunnittelu	10	Johdon raportointi	12
Kannattavuuden hallinta	10	Yritysanalyysi	8
Tutkimusorientaatio	10	Esimiestyöskentely	9
Kielet	6	Sähköinen taloushallinto	3
Suuntautumisalan asiantuntijuusopinnot	30	Kansainvälinen yritystalous	9
Talousjohtaminen		Pakolliset kielet	6
Laskentatoimi		Valinnaiset kielet	6
Yrittäjyysopinnot		Tutkimusorientaatio	6
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT	15	VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT	15
HARJOITTELU	30	HARJOITTELU	30
OPINNÄYTETYÖ	15	OPINNÄYTETYÖ	15
KOKO TUTKINTO	210	KOKO TUTKINTO	210

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU 2006-2007 (sama rakenne 2005-2006)	OP
PERUSOPINNOT	95
Yleiset perusopinnot	58
Perehdyttävät opinnot	2
Opinnot ja tiedonhankinta	2
Yhteiskunta ja yritystoiminta	15
Kansantalous	3
Yrittäjyys ja yritysoikeus	5
Henkilöstöressurssien ohjaus	3
Yrityksen yhteiskuntavastuu	4
Kielet ja viestintä	20
Tiedottava viestintä	2
Suullinen ja kirjallinen vaikuttaminen	3
Liike-elämän ruotsi	6
Liike-elämän englanti	5
Liike-elämän saksa/ranska	4
Tietojenkäsittely	10
Tietokone opiskeluvälineenä	2
Tietoverkon käyttö	3
Työvälineohjelmat	5
Matematiikka ja luonnontieteet	11
Talousmatematiikka	3
Finanssimatematiikka	3
Tilastomatematiikan perusteet	3
Tutkimustyön perusteet	2
Ammatilliset perusopinnot	37
Yritystoiminta ja oikeusnormit	12
Logistiikka	3
Rahoitus ja riskinhallinta	3
Yrityksen johtaminen	3
Sopimus- ja velvoiteoikeuden perusteet	3
Markkinointi	11
Markkinoinnin perusteet	5
Markkinointilainsäädännön perusteet	3
Försäljning och reklam	3
Taloushallinto	14
Liikekirjanpidon ja tilinpäätöksen perusteet	5
Liikekirjanpito käytännössä	3
Kustannuslaskennan perusteet	3
Työoikeus, palkkahallinto ja kirjanpito	3
SUUNTAAVAT OPINNOT	60
Laskentatoimen ja verotuksen erityiskysymyksiä	15
Sisäinen laskentatoimi	15
Taloushallinnon erityisalueet	15
Suuntaava valinnainen moduuli	15
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT	10
HARJOITTELU	30
OPINNÄYTETYÖ	15
KOKO TUTKINTO	210

HELSINGIN LIIKETALouden AMMATTIKORKEAKOULU			
2006-2007	OP	2005-2006	OP
PERUSOPINNOT	61	PERUSOPINNOT	113
Yritystoiminnan perusteet	8	Pakolliset perusopinnot	104
Viestintä	3	Yritystoiminta ja yrittäjäyys	18
Henkilökohtainen tietojenkäsittely	8	Yritystoiminnan perusteet	8
Kansantalouden perusteet	4	Aloittavan yrityksen suunnittelu	4
Oikeuden perusteet	5	Kilpailustrategiat	6
Kokonaisvaltainen markkinointi	6	Laskenta ja rahoitus	11
Laskentatoimen runkokurssi	8	Laskentatoimen runkokurssi	8
Logistiikka	5	Rahoituksen perusteet	3
Talousmatematiikka	5	Markkinointi	6
Företaget på den nordiska marknaden	6	Kokonaisvaltainen markkinointi	6
Business-Oriented English	3	Logistiikka, toiminnan ohjaus, osto	10
		Logistiikka	5
		Liiketoimintaprosessien ja toiminnanohjauksen perusteet	5
		Toimiva työyhteisö	8
AMMATTIOPINNOT	88	Toimiva työyhteisö	8
Pakolliset ammattiopinnot	43	Kotimainen ja kansainvälinen toimintaympäristö	12
Liiketalouden asiantuntijuus	3	Oikeuden perusteet	5
Kestävä kehitys ja yhteiskuntavastuu	3	Kestävä kehitys ja yhteiskuntavastuu	3
Kielenkäyttö työyhteisössä	3	Kansantalouden perusteet	4
Kilpailustrategiat	6	Tietotekniset välineet, tiedon haku	8
Toimiva työyhteisö	8	Henkilökohtainen tietojenkäsittely	8
Rahoituksen perusteet	3	Matematiikka, tilastotiede ja tutkimusmenetelmät	13
Yrityksen toiminnanohjaus	5	Talousmatematiikka	5
Aloittavan yrityksen suunnittelu	4	Liiketalouden kvantitatiiviset menetelmät	5
Liiketalouden kvantitatiiviset menetelmät	5	Tutkimustyön perusteet ja tutk.menetelmät	3
Tutkimustyön perusteet ja tutkimusmenetelmät	3	Viestintä	6
		Viestintä	3
		Kielenkäyttö työyhteisössä	3
		Muut kielet	9
		Företaget på den nordiska marknaden	6
		Business-Oriented English	3
		Liiketalouden asiantuntijaksi kasvu	3
		Vaihtoehtoiset perusopinnot (kielet)	9
Vaihtoehtoiset kieliopinnot	9	AMMATTIOPINNOT	36
Vaihtoehtoiset muut ammattiopinnot	36	Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	36
<p>Vaihtoehtoisina ammattiopintoina liiketalouden koulutusohjelma tarjoaa omilta alueiltaan erikoistavia opintoja. Pääalueina ovat markkinointi, laskentatoimi ja rahoitus, johtaminen, oikeus ja materiaalitoiminnot. Tarjolla on myös viestinnän, kansantalouden, tietotekniikan ja kulttuuritietouden opintoja. Näihin opintoihin tulee sisällyttää vähintään yksi 9 - 23 opintopisteen mittainen työelämälähtöinen opintokokonaisuus.</p>			
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT	15	VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT	15
TYÖHARJOITTELU	30	HARJOITTELU	30
OPINNÄYTETYÖ	16	OPINNÄYTETYÖ	16
Opinnäytetyö&vieraskielinen tiivistelmä	16	Opinnäytetyö&vieraskielinen tiivistelmä	16
KOKO TUTKINTO	210	KOKO TUTKINTO	210

ROVANNIEMEN AMMATTIKORKEAKOULU 2006-2007 (sama rakenne 2005-2006)			OP
PERUSOPINNOT			45
RAMK:n yhteiset perusopinnot	15	Liiketalouden perusopinnot	30
Tutkiva oppiminen	3	Liiketoiminta ja sen suunnittelu	3
Viestintä	3	Taloushallinnon perusteet	3
Lappi osana EU:ta	3	Markkinoinnin perusteet	3
Yksilö, yritys ja yhteiskunta	3	Kansantalous	3
Tutkimus ja kehittämistoiminnan perusteet	3	Työyhteisössä oppiminen	3
		English at Work	3
		Svenska för yrkeslivet	3
		Tietojenkäsittelyn perusteet	3
		Talous- ja tilastomatematiikka	3
		Rahoitusmatematiikka	3
AMMATTIOPINNOT			105
Pakolliset ammattiopinnot			87
Henkilöstövoimavarat ja yritys juridiikka	12	Yrityksen viestintä	18
Henkilöstövoimavarojen hallinta	3	Yritysviestintä	3
Johtaminen ja esimiestyöskentely	3	Työvälineohjelmat	3
Sopimusoikeus	3	WWW-sivujen laadinta	3
Liiketoiminnan sääntely	3	Business Contacts	3
Markkinointi	18	English in Public Relations	3
Asiakkuuksien johtaminen	3	Genom affärskontakter till framgång	3
Logistiset toiminnot	3	Soveltava tutkimus- ja kehitystoiminta	18
Markkinointiviestintä	3	Projektiopinnot	3
Markkinointitutkimus	3	Yrittäjyys palvelualalla	3
Business to business –markkinointi	3	Johdatus opinnäytetyöhön ja tutkimus kirjoittaminen	
Liiketoimintastrategiat	3		
Laskentatoimi ja verotus	21		
Kirjanpito ja tilinpäätös	3		
Välitön verotus	3		
Välillinen verotus	3		
Liiketoiminnan kannattavuus ja rahoituksen suunnittelu	3		
Rahoitus	3		
Toimintolaskenta	3		
Talouden analysointi, suunnittelu ja ohjaus	3		
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot			18
Vaihtoehtoisissa opinnoissa opiskelijat voivat valita joko laskentatoimen, markkinoinnin tai johtamisen opintoja tai sekaisin haluamiaan opintoja yhteensä 18 opintopisteen verran.			
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT			15
HARJOITTELU			30
OPINNÄYTETYÖ			15
KOKO TUTKINTO			210

POHJOIS-KARJALAN AMMATTIKORKEAKOULU 2006-2007 (sama rakenne 2005-2006)	LAAJUUS/OP
PERUSOPINNOT	54
Oppimaan oppiminen	4
ATK-passi	6
Liiketoiminta ja yrittäjyys	5
Markkinoinnin perusteet	5
Yritysoikeus	5
Liike-elämän kirjallinen ja suullinen viestintä	6
Laadun portaat 1	4
Yrityksen talous	5
Talousmatematiikka	4
Suomen kansantalous ja EU	4
Business in English	3
Kontakta Norden	3
AMMATTIOPINNOT	81
Yhteiset ammattiopinnot	30
Laadun portaat 2	4
Projektitoiminnot	3
Markkinoinnin suunnittelu	4
Talouden suunnittelu	5
Liiketoiminnan kehittäminen	4
Tilastotiede	4
Business Communication	3
Affärskommunikation	3
Suuntautumisvaihtoehdon opinnot, taloushallinto	51
Ammattiopinnot	31
Intercultural Competence	3
Verotus	6
Tilinpäätöksen suunnittelu ja analysointi	6
Taloushallinnon työkalut	6
Talouden ohjaus ja raportointi	6
Kehittämisprojekti	6
Tilintarkastus	6
Rahoitus	6
Tutkimusmenetelmät	3
International Accounting	3
Valinnaiset opinnot	15
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT	15
HARJOITTELU	30
OPINNÄYTETYÖ	15
KOKO TUTKINTO	210

SAATEKIRJE

21.9.2006

Arvoisa kyselyyn osallistuja,

Olen Lahden ammattikorkeakoulun taloushallinnon tradenomiopiskelija. Tämä kysely on osa opinnäytetyötäni, jonka teen yhteistyössä Lahden ammattikorkeakoulun liiketalouden laitoksen kanssa.

Kyselyn tarkoituksena on selvittää tradenomien koulutusta eri ammattikorkeakouluissa. Kyselyn avulla halutaan selvittää, millaisia eroja tradenomien koulutuksessa eri ammattikorkeakouluissa on. Kyselyn vastaajiksi on valittu eri puolilta Suomea olevien viiden ammattikorkeakoulun liiketalouden laitoksen taloushallinnon suuntautumisvaihtoehdon vastuuopettajat.

Mikäli Teillä ilmenee kysyttävää tutkimuksesta, vastaan kysymyksiinne alla olevassa puhelinnumerossa tai sähköpostilla.

Pyydän Teitä ystävällisesti palauttamaan liitteenä olevan kyselyn minulle 29.9.2006 mennessä sähköpostilla. Vastauksenne antaa minulle arvokasta tietoa.

Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalouden laitos, Lahti

Sanna Mustonen

045-1359135
sanna.mustonen@lpt.fi

A: TAUSTATIEDOT

1. Ammattikorkeakoulu, jossa toimitte yliopettajana/suuntautumisvaihtoehdon vastaavana:
2. Kuinka pitkään olette toimineet seuraavissa tehtävissä:

a) opetustehtävät	
b) yliopettajan/ suuntautumisvaihtoehdon vastaavan tehtävät	
c) tutkimustehtävät	
d) elinkeinoelämän tehtävät	

B: Nuorten koulutus

1. Kuinka paljon opiskelijoita taloushallinnon nuorten koulutusohjelmassa on vuosittain?
2. Mitkä ovat taloushallinnon opetussuunnitelman tavoitteet?

3. Millaisia opetusmenetelmiä teillä on käytössä?
Merkitkää viisi merkittävintä tärkeysjärjestyksessä 1 – 5 (1=merkittävin).

a) Luennot	
b) Projektit	
c) Harjoitustyöt	
d) Ryhmätyöt	
e) Oppimistehtävät	
f) Oppimispäiväkirja	
g) Case -menetelmä	
h) PBL –menetelmä (Problem Based Learning)	
i) Verkko-opetus	
j) Kirjallisuustentit	
k) Työelämä/ yritysvierailut	
l) Muu, mikä:	

9. Mitä opinnäytetyöprosessia tukevia opintojaksoja teillä on?

10. Mistä opinnäytetöiden aiheet yleensä saadaan? Rastikaa oikea vaihtoehto.

a) Harjoittelupaikasta	
b) Toimeksiantajan toimesta	
c) Opiskelijan omasta kiinnostuksesta	
d) Ohjaavan opettajan toimesta	
e) Koulutusyksikön toimesta	
f) Muualta, mistä:	

11. Millaisia aiheita taloushallinnon opinnäytetöissä yleensä on?

12. Missä vaiheessa opintoja harjoittelu yleensä suoritetaan?

13. Suoritetaanko harjoittelu yhdessä vai useammassa osassa?

14. Työharjoittelun ajankohta lukuvuonna 2005 – 2006:

15. Suorittavatko opiskelijat harjoittelun pääasiassa ammattikorkeakoulun alueella vai muualla (esim. kotipaikkakunnallaan)?

16. Kuinka yleistä on harjoittelu ulkomailla?

17. Millaiset ovat olleet taloushallinnon suuntautumisesta valmistuneiden tradenomien työllistymisnäkymät?

18. Millaisena näette työllistymisnäkymät tulevaisuudessa?

19. Mitkä ovat mielestänne tradenomikoulutuksen tulevaisuuden haasteita?

20. Millaisia kehittämistarpeita tradenomien koulutukseen mielestänne liittyy?

C: Aikuiskoulutus

1. Kuinka pitkään liiketalouden koulutusohjelmassa on ollut aikuiskoulutusta?
2. Kuinka paljon opiskelijoita taloushallinnon aikuisten koulutusohjelmassa on vuosittain?
3. Miten aikuiskoulutuksen opetussuunnittelu eroaa nuorten koulutukseen verrattuna?

D: Erikoistumisopinnot

1. Millaisia erikoistumisopintoja liiketalouden koulutusohjelmassa järjestetään?

KIITOS VASTAUKSISTANNE!

MILLAISIA AIHEITA TALOUSHALLINNON OPINNÄYTETÖISSÄ YLEENSÄ ON?

HELSINGIN LIIKETALOUDEN AMMATTIKORKEAKOULU:

- Yritysten prosessien kehittämiseen liittyviä aiheita

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU:

- Johdon laskentatoimi
- Henkilöstöaiheet
- Sähköinen liiketoiminta
- Juridiikan aiheet

Vähemmän ulkoista laskentointia ja verotusta.

ROVANIEMEN AMMATTIKORKEAKOULU:

- Taloushallinnon kehittäminen
- Talouden suunnittelu
- Sähköistäminen
- Verotus
- Yritysten sukupolven vaihtuminen, perustaminen jne.